

Produkcja budowlano-montażowa w 2023 r.

Construction and assembly production in 2023

Produkcja budowlano-montażowa w 2023 r.

Construction and assembly production in 2023

Główny Urząd Statystyczny Statistics Poland
Urząd Statystyczny w Lublinie Statistical Office in Lublin

Warszawa, Lublin 2024

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Lublinie, Ośrodek Statystyki Budownictwa

Statistical Office in Lublin, Centre of Construction Statistics

Zespół autorski

Editorial team

Ewelina Kuchno, Ewa Kuniewicz, Zofia Kurlej, Jarosław Macios, Agnieszka Nocko, Mateusz Pinkiewicz

Tłumaczenie

Translation

Ewa Kuniewicz, Mateusz Pinkiewicz, Katarzyna Słomka

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Piotr Koszewski, Mateusz Pinkiewicz

Publikacja dostępna na stronie

Publication available on website

www.stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data please indicate the source

Przedmowa

Szanowni Państwo,

Opracowanie zatytułowane „Produkcja budowlano-montażowa w 2023 roku” jest kolejną edycją cyklicznej publikacji poświęconej tematyce budownictwa, która powstała w Urzędzie Statystycznym w Lublinie, w Ośrodku Statystyki Budownictwa. Zaprezentowano w niej szeroki zestaw danych statystycznych dotyczących wielkości i struktury produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej w kraju i za granicą. Dane te opatrzone komentarzem analitycznym opisującym najistotniejsze aspekty i główne tendencje obserwowane w odniesieniu do opisywanych zagadnień.

Publikacja składa się z części tekstowej oraz tablic statystycznych. Zawartą w części tekstowej analizę wzbogacono wykresami i mapami, a w zamieszczonych uwagach metodycznych zaprezentowano definicje występujących w opracowaniu pojęć. Część tabelaryczna prezentuje dane dla kraju i poszczególnych województw w szerszej retrospekcji.

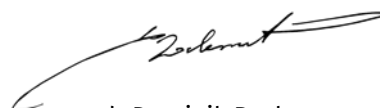
Mając nadzieję, że niniejsze opracowanie będzie dla Państwa interesującym oraz przydatnym źródłem wiedzy zachęcamy do zgłębiania przedstawionej w nim problematyki z wykorzystaniem bogatych zasobów informacyjnych statystyki publicznej dostępnych na stronie internetowej Głównego Urzędu Statystycznego. Szczególnie polecamy serwisy internetowe – [Bank Danych Lokalnych](#) oraz [Dziedzinowe Bazy Wiedzy - Budownictwo](#).

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Lublinie

dr Krzysztof Markowski

Prezes
Głównego Urzędu Statystycznego

dr Dominik Rozkrut

Lublin, Warszawa, październik 2024 r.

Preface

Dear Sir or Madam,

The publication entitled “Construction and assembly production in 2023” is the next edition of the cyclical publication devoted to the field of construction, which was prepared at the Statistical Office in Lublin in the Centre of Construction Statistics. It presents a wide range of statistical data concerning the size and structure of the construction and assembly production realized domestically and abroad. The data also include a brief analytical comment describing the most significant aspects and primary tendencies observed in regard to the described phenomena.

The publication consists of a text part and statistical tables. The analysis covered in the text part was enriched with charts and maps, whereas the methodological notes contain definitions of the terms applied in the study. The tabular part presents the data for the country and individual voivodships in a wider retrospection.

We hope that this publication will be an interesting and useful source of knowledge. At the same time, we would like to encourage you to explore the issues presented in this study with the use of the extensive information resources of official statistics available on the website of the Statistics Poland. We particularly recommend the internet services, such as [Local Data Bank](#) and [Knowledge Databases - Construction](#).

Director
of the Statistical Office in Lublin

Krzysztof Markowski, Ph.D.

President
of Statistics Poland

Dominik Rozkrut, Ph.D.

Lublin, Warsaw, October 2024

Spis treści

Contents

Przedmowa.....	3
<i>Preface.....</i>	<i>4</i>
Objaśnienia znaków umownych i ważniejsze skróty	9
<i>Symbols and main abbreviations</i>	
Wstęp	10
<i>Introduction</i>	<i>11</i>
Synteza	12
<i>Executive summary.....</i>	<i>14</i>
Rozdział 1. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana na terenie kraju	16
<i>Chapter 1. Construction and assembly production realized domestically</i>	
Rozdział 2. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana na terenie kraju przez podmioty budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób	22
<i>Chapter 2. Construction and assembly production realized domestically by construction entities with more than 9 persons employed</i>	
2.1. Ogólna charakterystyka produkcji budowlano-montażowej przedsiębiorstw budowlanych zrealizowanej na terenie kraju	22
2.1. <i>General characteristics of construction and assembly production of construction entities realized domestically</i>	
2.2. Produkcja budowlano-montażowa przedsiębiorstw budowlanych według siedziby zarządu przedsiębiorstwa	27
2.2. <i>Construction and assembly production of construction entities by head office</i>	
2.3. Produkcja budowlano-montażowa przedsiębiorstw budowlanych według miejsca wykonywania robót	31
2.3. <i>Construction and assembly production of construction entities by work-site location</i>	
Rozdział 3. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana poza granicami kraju przez podmioty budowlane i niebudowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób	34
<i>Chapter 3. Construction and assembly production realized outside the territory of Poland by construction and non-construction entities with more than 9 persons employed</i>	
Uwagi metodologiczne	36
<i>Methodological notes</i>	<i>41</i>
Aneks 1. Spis tablic załączonych do publikacji w wersji elektronicznej (format XLSX)	46
<i>Appendix 1. List of tables attached to the publication in the electronic version (XLSX format)</i>	

Spis tablic

List of tables

1. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana siłami własnymi na terenie kraju przez przedsiębiorstwa budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób według siedziby zarządu (mln zł) w latach 2019-2023 28
1. *Construction and assembly production realized domestically with own resources by construction entities with more than 9 persons employed by head office (million PLN) in 2019-2023*
2. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana siłami własnymi na terenie kraju przez przedsiębiorstwa budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób według miejsca wykonywania robót (mln zł) w latach 2019-2023..... 32
2. *Construction and assembly production realized domestically with own resources by construction entities with more than 9 persons employed by work-site location (million PLN) in 2019-2023*

Spis wykresów

List of charts

1. Wartość (ceny bieżące) i dynamika (ceny stałe) zrealizowanej na terenie kraju produkcji budowlano-montażowej w latach 2016-202316
1. *Value (current prices) and index number (constant prices) of construction and assembly production realized domestically in 2016-2023*
2. Wartość i struktura (ceny bieżące) produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej przez przedsiębiorstwa budowlane według przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstw (działy PKD) w latach 2016-2023 17
2. *Value and structure (current prices) of construction and assembly production realized by construction entities by their main type of activity (divisions of PKD) in 2016-2023*
3. Produkcja budowlano-montażowa (ceny bieżące) zrealizowana przez przedsiębiorstwa budowlane w 2023 roku według miejsca wykonywania robót 18
3. *Construction and assembly production (current prices) realized by construction entities in 2023 by work-site location*
4. Dynamika (ceny stałe) produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej przez przedsiębiorstwa budowlane – ogółem i według przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstw (działy PKD) w latach 2016-2023..... 20
4. *Index number (constant prices) of construction and assembly production realized by construction entities – in total and by their main type of activity (divisions of PKD) in 2016-2023*
5. Dynamika (ceny stałe) produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej przez przedsiębiorstwa budowlane według sektorów własności w latach 2016-202321
5. *Index number (constant prices) of construction and assembly production realized by construction entities by ownership sectors in 2016-2023*

6. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana na terenie kraju przez przedsiębiorstwa budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób w latach 2019-2023.....	23
6. <i>Construction and assembly production realized domestically by construction entities with more than 9 persons employed in 2019-2023</i>	
7. Dynamika (ceny bieżące) produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej na terenie kraju przez przedsiębiorstwa budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób według sektorów własności (rok poprzedni = 100) w latach 2019-2023	23
7. <i>Index number (current prices) of construction and assembly production realized domestically by construction entities with more than 9 persons employed by ownership sectors (previous year = 100) in 2019-2023</i>	
8. Struktura produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej na terenie kraju przez przedsiębiorstwa budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób według przeważającego rodzaju działalności (działy PKD) w latach 2019-2023.....	24
8. <i>Structure of construction and assembly production realized domestically by construction entities with more than 9 persons employed by their main type of activity (divisions of PKD) in 2019-2023</i>	
9. Struktura produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej na terenie kraju przez przedsiębiorstwa budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób według rodzajów obiektów budowlanych (działy PKOB) w 2023 roku.....	25
9. <i>Structure of construction and assembly production realized domestically by construction entities with more than 9 persons employed by the type of constructions (divisions of PKOB) in 2023</i>	
10. Struktura kosztów produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej na terenie kraju przez przedsiębiorstwa budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób prowadzące księgi rachunkowe i stosujące kalkulacyjny układ kosztów w latach 2019-2023 roku	26
10. <i>Cost structure of construction and assembly production realized domestically by construction entities with more than 9 persons employed keeping accounting books and applying costs by function in 2019-2023</i>	
11. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana na terenie kraju przez podwykonawców przedsiębiorstw budowlanych o liczbie pracujących powyżej 9 osób w latach 2019-2023.....	27
11. <i>Construction and assembly production realized domestically by subcontractors of construction entities with more than 9 persons employed in 2019-2023</i>	
12. Struktura produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej siłami własnymi na terenie kraju przez przedsiębiorstwa budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób według siedziby zarządu i rodzajów obiektów budowlanych w 2023 roku.....	30
12. <i>Structure of construction and assembly production realized domestically with own resources by construction entities with more than 9 persons employed by head office and type of constructions in 2023</i>	
13. Struktura produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej przez przedsiębiorstwa budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób według siedziby zarządu oraz podstawowego rodzaju działalności (klasyfikacja PKD) w 2023 roku	31
13. <i>Structure of construction and assembly production realized by construction entities with more than 9 persons employed by head office and their main type of activity (PKD Classification) in 2023</i>	

14. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana siłami własnymi poza granicami kraju przez przedsiębiorstwa budowlane i niebudowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób w latach 2019-2023.....	34
14. <i>Construction and assembly production realized with own resources outside the territory of Poland by construction and non-construction entities with more than 9 persons employed in 2019-2023</i>	
15. Struktura produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej siłami własnymi poza granicami kraju przez przedsiębiorstwa budowlane i niebudowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób według krajów – miejsca wykonywania robót w 2023 roku	35
15. <i>Structure of construction and assembly production realized with own resources outside the territory of Poland by construction and non-construction entities with more than 9 persons employed by countries – work-site location in 2023</i>	

Spis map

List of maps

1. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana przez przedsiębiorstwa budowlane w 2023 r. w przeliczeniu na 1 mieszkańca według miejsca wykonywania robót	19
1. <i>Construction and assembly production realized by construction entities per capita in 2023 by work-site location</i>	
2. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana siłami własnymi na terenie kraju przez przedsiębiorstwa budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób według siedziby zarządu oraz rodzajów robót budowlanych w 2023 roku	29
2. <i>Construction and assembly production realized domestically with own resources by construction entities with more than 9 persons employed by head office and type of construction works in 2023</i>	
3. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana przez przedsiębiorstwa budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób według rodzajów robót budowlanych w 2023 roku	33
3. <i>Construction and assembly production realized by construction entities with more than 9 persons employed by type of construction works in 2023</i>	

Objaśnienia znaków umownych i ważniejsze skróty

Symbols and main abbreviations

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol <i>Symbol</i>	Znaczenie <i>Meaning</i>
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło <i>magnitude zero</i>
Zero: (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5 <i>magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit</i>
(0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 <i>magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit</i>
Kropka (.)	brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe <i>data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless</i>
Znak Δ	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji <i>categories of applied classification are presented in abbreviated form</i>
Znak *	oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych <i>data revised</i>
„W tym” „Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy <i>indicates that not all elements of the sum are given</i>

Ważniejsze skróty

Main Abbreviations

Skrót <i>Abbreviation</i>	Znaczenie <i>Meaning</i>
PKOB	Polska Klasyfikacja Obiektów Budowlanych <i>Polish Classification of Types of Constructions</i>
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności 2007 <i>Polish Classification of Activities 2007</i>
tys.	tysiąc <i>thousand</i>
mln	milion <i>million</i>
mlrd <i>bn</i>	miliard <i>billion</i>
zł <i>PLN</i>	złoty <i>PLN</i>
p. proc.	punkt procentowy <i>percentage point</i>

Wstęp

Publikacja jest kontynuacją serii opracowań poświęconych tematyce produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej w Polsce i poza jej granicami. Przedstawione w niej dane dotyczą wartości sprzedaży produkcji budowlano-montażowej w 2023 roku na tle ostatnich pięciu lat, a dla wybranych informacji w szerszej retrospekcji.

Publikacja zawiera syntezę opracowanych wyników i wniosków dotyczących opisywanego zagadnienia oraz część analityczną składającą się z trzech rozdziałów, w których zawarto także graficzną prezentację danych w postaci map i wykresów. W pierwszym rozdziale analizy scharakteryzowano produkcję budowlano-montażową zrealizowaną na terenie kraju oraz zaprezentowano wartość prac budowlanych wykonanych przez przedsiębiorstwa budowlane w podziale na miejsce wykonywania robót, sektory własności oraz przeważający rodzaj działalności przedsiębiorstw. W drugim rozdziale przedstawiono dane dotyczące sprzedaży produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej siłami własnymi na terenie kraju przez duże i średnie jednostki budowlane według rodzajów: robót, obiektów budowlanych i działalności przedsiębiorstw a także siedzib zarządów oraz miejsc wykonywania robót. W trzecim rozdziale, dotyczącym eksportu prac budowlanych zrealizowanych przez przedsiębiorstwa budowlane i niebudowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób, przedstawiono dane według krajów – miejsca wykonywania robót oraz rodzaju przedsiębiorstw.

Opracowanie uzupełniają uwagi metodyczne oraz część tabelaryczna.

Podstawowym źródłem zaprezentowanych w publikacji informacji były dane z opracowań ujętych w programie badań statystycznych statystyki publicznej, a w szczególności wyniki uzyskane na podstawie sprawozdań:

- B-01 – sprawozdanie o sprzedaży produkcji budowlano-montażowej przedsiębiorstw budowlanych;
- B-02 – sprawozdanie o sprzedaży produkcji budowlano-montażowej przedsiębiorstw niebudowlanych;
- SP-3 – sprawozdanie o działalności gospodarczej przedsiębiorstw.

Introduction

This publication is a continuation of a series of studies devoted to the field of construction and assembly production realized in Poland and abroad. The presented data concern the values of construction and assembly production sale for the 2023 year with five years and in a wider retrospection for the selected information.

The publication contains an executive summary of the established results and conclusions concerning the described issues as well as an analytical part consisting of three chapters, in which a graphic presentation of data in the form of maps and charts was also included. The first chapter of the analysis characterizes the construction and assembly production realized domestically and presents the value of construction works executed by the construction enterprises divided by the location of works performance, ownership sectors and the main type of their activity. The second chapter displays the data on the sale of construction and assembly production realized with own resources domestically by large and medium-sized construction entities according to the type of works, constructions and activity of enterprises as well as according to the location of registered offices and construction sites. The third chapter concerning the export of construction works realized by construction and non-construction enterprises with more than 9 employees, presents the data by countries – the location of construction sites and the type of enterprises.

The publication is supplemented by methodological notes and a tabular part.

The basic source of information presented in the publication were the data from the studies included in the "Statistical survey program of official statistics" and, in particular, the results obtained on the basis of the surveys as follows:

- *B-01 – Report on the sale of construction and assembly production of construction enterprises;*
- *B-02 – Report on the sale of construction and assembly production of non-construction enterprises;*
- *SP-3 – Report on the economic activity.*

Synteza

Wartość zrealizowanej w 2023 roku w Polsce produkcji budowlano-montażowej wyniosła 367,8 mld zł, z czego 348,8 mld zł (94,8%) stanowiła sprzedaż robót wykonanych siłami własnymi (tj. bez zlecenia podwykonawcom) przez przedsiębiorstwa budowlane. Na pozostałą część produkcji składały się analogiczne roboty wykonane przez podmioty niebudowlane oraz prace realizowane systemem gospodarczym, tj. na własne potrzeby przez przedsiębiorstwa i osoby fizyczne. We wszystkich latach okresu 2019-2023 na przedsiębiorstwa budowlane przypadało nie mniej niż 94% ogólnej wartości produkcji.

Wzrost produkcji budowlano-montażowej w stosunku do roku poprzedniego (w cenach stałych) wyniósł 4,1%, w tym wartość produkcji zrealizowanej systemem zleciowym przez przedsiębiorstwa budowlane była wyższa również o 4,1% (wobec wzrostu o 9,3% rok wcześniej).

W strukturze robót wykonanych siłami własnymi przez przedsiębiorstwa budowlane, według przeważającego rodzaju działalności (na poziomie działów PKD), największy udział w 2023 roku miały jednostki realizujące głównie roboty specjalistyczne – 46,1%. Udział podmiotów związanych ze wznoszeniem budynków wyniósł 27,8%, a specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej – 26,1%. W okresie 2019-2023 charakteryzowana struktura była zbliżona, a najwyższe, roczne udziały, wynoszące od 44,1% do 47,4%, zanotowały przedsiębiorstwa wykonujące roboty budowlane specjalistyczne.

W roku 2023, w stosunku do 2022, odnotowano wzrost sprzedaży prac budowlano-montażowych dla jednostek ze wszystkich działów budownictwa, w tym dla przedsiębiorstw zajmujących się budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej – 9,4%, wznoszących budynki – 3,6%, a realizujących roboty budowlane specjalistyczne – 1,8%.

Największą wartość (19,1%) robót budowlano-montażowych w 2023 roku zrealizowano na terenie województwa mazowieckiego. Wysokimi wartościami odznaczały się także województwa: śląskie, małopolskie, wielkopolskie i pomorskie. Wymienione województwa cechowały się najwyższymi wartościami i dominacją województwa mazowieckiego również w ostatnim pięcioleciu.

Prawie całość produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej w 2023 roku przez przedsiębiorstwa budowlane przypadała na jednostki sektora prywatnego. Udział sektora publicznego wyniósł 1,2%.

Sprzedaż robót wykonanych przez przedsiębiorstwa budowlane przypadająca na 1 mieszkańca w kraju wyniosła w 2023 roku 9,3 tys. zł. Najwyższą wartością tego wskaźnika liczoną według kryterium – miejsce wykonywania robót, wyróżniły się: pomorskie (12,3 tys. zł), mazowieckie (12,1 tys. zł) i zachodniopomorskie (11,8 tys. zł).

Mikroprzedsiębiorstwa, tj. jednostki o liczbie pracujących do 9 osób, wytworzyły 53,9% wartości produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej siłami własnymi przez podmioty budowlane. Łącznie w minionym pięcioleciu udział mikroprzedsiębiorstw w ogólnej wartości produkcji budowlano-montażowej przedsiębiorstw budowlanych wyniósł 52,3%.

Produkcja budowlano-montażowa wykonana w 2023 roku siłami własnymi przez duże i średnie jednostki budowlane (o liczbie pracujących powyżej 9 osób) wyniosła 160,8 mld zł i była o 12,7% wyższa (w cenach bieżących) niż w roku poprzednim. Sprzedaż robót o charakterze inwestycyjnym wyniosła 136,7 mld zł (wzrost o 17,1% w porównaniu z 2022 rokiem), co stanowiło 85,0% wartości ogółem. W odniesieniu do 2022 roku zaobserwowano spadek o 7,4% wartości robót remontowych i pozostałych.

W strukturze sprzedaży produkcji budowlano-montażowej dużych i średnich przedsiębiorstw budowlanych według rodzaju realizowanych obiektów zgodnie z PKOB, w 2023 roku przeważały roboty obejmujące budowę obiektów inżynierii lądowej i wodnej (56,0% łącznej wartości sprzedaży), spośród których największy udział odnotowano w zakresie budowy obiektów infrastruktury transportu (32,7% wartości ogółem). Wśród prac dotyczących budowy budynków (44,0%) dominowało budownictwo niemieszkalne (29,0%). W stosunku do 2022 roku, największe zmiany odnotowano w zakresie infrastruktury transportu (wzrost o 3,9 p.proc.). Również w latach 2019-2023 ponad połowa wartości opisywanej produkcji przypadła na realizację prac związanych ze wznoszeniem obiektów inżynierii lądowej i wodnej.

Produkcja budowlano-montażowa dużych i średnich przedsiębiorstw budowlanych, zrealizowana w 2023 roku, przez jednostki mające siedzibę na terenie czterech województw: mazowieckiego, śląskiego, małopolskiego i wielkopolskiego stanowiła 53,6% ogółu. Podobnie w ostatnim pięcioleciu, wymienione województwa cechowały się największą sprzedażą robót budowlanych (według miejsca wykonywania robót), przy rocznej dominacji województwa mazowieckiego.

W strukturze kosztów zrealizowanej w 2023 roku na terenie kraju produkcji budowlano-montażowej wykonanej przez przedsiębiorstwa budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób, największy udział (podobnie jak w latach wcześniejszych) miał zakup materiałów bezpośrednich (44,1 %). Na kolejnych pozycjach znalazły się: płace bezpośrednie (14,5%), koszty ogólne budowy (11,5%) oraz pozostałe koszty bezpośrednie (11,1%).

W 2023 roku wartość prac wykonanych poza granicami Polski siłami własnymi przez przedsiębiorstwa budowlane i niebudowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób wyniosła 9,6 mld zł, z czego 8,6 mld zł (89,9%) przypadło na przedsiębiorstwa budowlane. W przeliczeniu na 1 zatrudnionego przy realizacji tych robót, była to kwota wynosząca prawie 382 tys. zł (w przedsiębiorstwach budowlanych – niespełna 391 tys. zł). Wartość eksportu w 2023 roku wzrosła w stosunku do 2022 roku o 11,5%, w tym robót przypadających na podmioty budowlane – o 10,5%.

Ponad połowę produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej w 2023 roku poza granicami kraju stanowiły roboty wykonane na terenie Niemiec (59,8%). We wcześniejszych latach także obserwowano wyraźną przewagę eksportu prac budowlanych do tego kraju. Wartość produkcji zrealizowanej w 2023 w innych krajach była znacznie mniejsza, na kolejnych pozycjach znalazły się: Belgia (6,4%), Niderlandy (5,4%), Szwecja (5,1%) i Austria (4,7%).

Executive summary

The value of construction and assembly production realized domestically in 2023 amounted to PLN 367.8 billion, including the sale of construction works realized with own resources (i.e. for outside clients) by construction entities in the amount of PLN 348.8 billion (94.8%). The remaining part of production consisted of analogous production realized with a contract system by non-construction entities and works carried out on the basis of the own-account construction, i.e. realized by entities and natural persons for their own needs. In all years of the five-year period 2019-2023, construction entities accounted for no less than 94% of the total value of construction and assembly production.

An increase in construction and assembly production in 2023 amounted to 4.1% in comparison to the previous year (constant prices), including the value of production realized on the basis of the contract system by construction entities which was higher by 4.1% (an increase by 9.3% a year before).

In the structure of construction works realized with own resources by construction entities according to the main type of activity (at the level of PKD divisions), the largest share in 2023 was recorded in entities mainly carrying out specialized construction activities – 46.1%. The share of entities specializing in the construction of buildings was 27.8% and those that deal mainly with civil engineering works – 26.1%. In the period 2019-2023, the characterized structure of construction and assembly production was similar, and the highest, annual shares, ranging from 44.1% to 47.4%, were recorded by entities mainly carrying out specialized construction activities.

In 2023, compared to 2022, an increase in sales of construction and assembly works was recorded for entities in all division of construction, including entities whose main type of activity was the construction of civil engineering works – 9.4%, for those dealing mainly with erecting buildings - 3.6% and carrying out specialized construction works – 1.8%.

The highest value in the structure of construction and assembly works in 2023 was carried out in mazowieckie voivodship (19.1%). The following voivodships: śląskie, małopolskie, wielkopolskie and pomorskie also had high shares in the domestic construction and assembly production of construction entities. In the earlier years of the period 2019-2023, the above - mentioned voivodships were characterized by the highest shares, with the dominance of mazowieckie voivodship.

Almost all of the construction and assembly production of construction entities realized in 2023 was attributable to private sector entities. The share of the public sector was 1.2%.

In 2023, the sale of construction works executed by construction enterprises per capita for Poland was at the level of PLN 9.3 thousand. The highest value of the described indicator calculated according to the criterion of work-site location, was noted for the following voivodships: pomorskie (PLN 12.3 thousand), mazowieckie (PLN 12.1 thousand), zachodniopomorskie (PLN 11.8 thousand).

Microenterprises, i.e. entities with up to 9 employees, generated 53.9% of the value of construction and assembly production realized with own resources by construction entities. In all years of the period 2019-2023, the share of microenterprises in the entire value of construction and assembly production of construction entities amounted to 52.3%.

Construction and assembly production realized in 2023 by large and medium-sized construction entities (with more than 9 persons employed) with their own resources amounted to PLN 160.8 billion and was (current prices) by 12.7% higher than a year before. The sale of works with an investment character amounted to PLN 136.7 billion (an increase by 17.1% in comparison

with 2022), which accounted for 85.0% of the total value. In relation to 2022, a decrease by (7.4%) of “works with a restoration character and other works” was recorded.

In the sales structure of construction and assembly production of large and medium-sized construction entities according to the type of executed structures (in accordance with PKOB) in 2023, works related to civil engineering works (56.0% of the total sales value) prevailed, and among them works executed on transport infrastructure having the highest share (32.7% of the total sales value). Into account works performed in regard to buildings (44.0%) non-residential construction dominated (29.0%). Compared to 2022, the greatest changes were recorded in the transport infrastructure (an increase of 3.9 percentage points). It is worth noting that also in the period 2019-2023, more than half of the value of the described production fell on to the implementation of works related to construction of civil engineering works.

The value of construction and assembly production realized in 2023 by large and medium-sized construction enterprises, by enterprise head office was executed in the area of four voivodships, i.e. mazowieckie, śląskie, małopolskie and wielkopolskie and amounted to 53.6% of the total value. The above-mentioned voivodships were characterized by the highest sales of the construction works (according to the work-site location) also in the earlier years of the analysed five-year period and the highest value of the performed construction works was annually recorded for mazowieckie voivodship.

The structure of costs incurred by the construction enterprises with more than 9 employees shows that the biggest share in the costs of construction and assembly production realized domestically in 2023 (similarly to the previous years) was noted for purchase of direct materials (44.1%). On the next positions were direct wages, general building costs and other direct costs (14.5%, 11.5% and 11.1%, respectively).

The value of construction and assembly production realized outside the territory of Poland in 2023 by construction and non-construction entities employing more than 9 persons and with their own resources amounted to PLN 9.6 billion. In this sum, PLN 8.6 billion (89.9%) was related to construction enterprises. Calculated per 1 person employed for performance of these works, it resulted in the amount of approximately PLN 382 thousand (in construction entities – less than PLN 391 thousand). The value of export in 2023 increased by 11.5% in relation to 2022, including works carried out by construction entities – by 10.5%.

More than half of the total value of construction and assembly production realized abroad in 2023 was related to works carried out in Germany (59.8%). A significant prevalence of export of works to this country was observed also in previous years. The value of construction and assembly production in other countries was much smaller, on the next positions were countries as the Belgium (6.4%), Netherlands (5.4%), Sweden (5.1%), Austria (4.7%).

Rozdział 1

Chapter 1

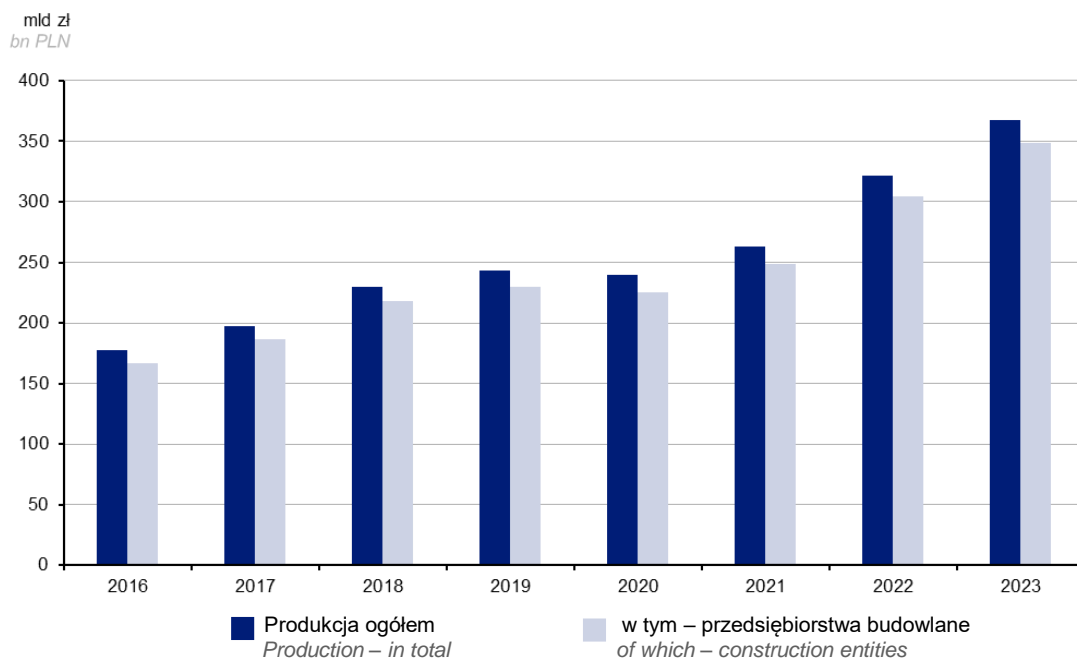
Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana na terenie kraju

Construction and assembly production realized domestically

Zrealizowana na terenie kraju w 2023 roku produkcja budowlano-montażowa, obejmująca roboty budowlane wykonane siłami własnymi (tj. bez zlecenia podwykonawcom), systemem zleceń (tj. na rzecz obcych zleceniodawców), sprzedawana na zewnątrz przez przedsiębiorstwa (budowlane i niebudowlane) oraz wykonana systemem gospodarczym (tj. na własne potrzeby) przez przedsiębiorstwa oraz osoby fizyczne¹, osiągnęła łączną wartość 367,8 mld zł. Produkcja ta zwiększyła się w cenach stałych² w stosunku do roku poprzedniego o 4,1%.

Wykres 1. Wartość (ceny bieżące) i dynamika (ceny stałe) zrealizowanej na terenie kraju produkcji budowlano-montażowej w latach 2016-2023

Chart 1. Value (current prices) and index number (constant prices) of construction and assembly production realized domestically in 2016-2023

¹ Wartość produkcji budowlano-montażowej realizowanej systemem gospodarczym – szacunkowa.

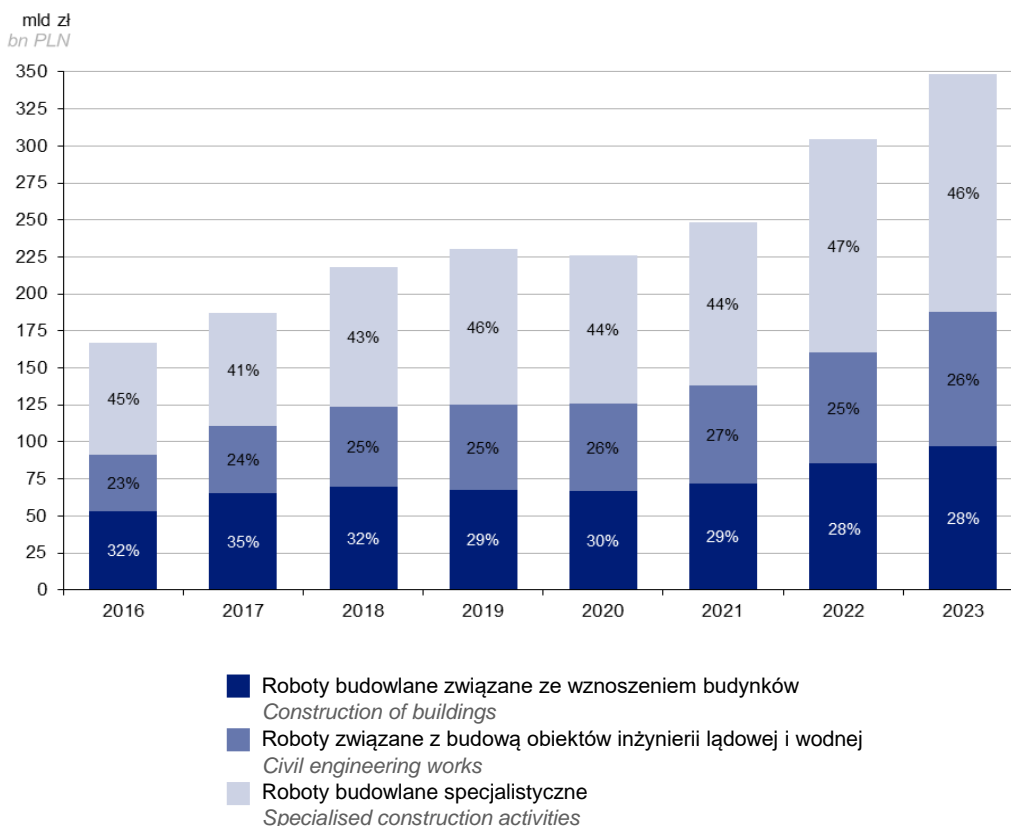
² Analogicznie w dalszej części niniejszego rozdziału – charakteryzowana jest dynamika produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej na terenie kraju w cenach stałych.

Dominujący udział w produkcji budowlano-montażowej miały roboty zrealizowane przez przedsiębiorstwa budowlane. W 2023 roku wyniósł on 94,8% (348,8 mld zł) i był zbliżony do poziomu sprzed roku; od 2017 roku udział ten rokrocznie przekraczał 94%.

Jednym z podstawowych kryteriów różnicujących zbiorowość przedsiębiorstw budowlanych jest rodzaj ich działalności, w przekroju działów sekcji „Budownictwo” według PKD. Odzwierciedleniem tego kryterium jest struktura zrealizowanej produkcji budowlano-montażowej ze względu na przeważający rodzaj działalności przedsiębiorstw wykonujących roboty. W roku 2023 największy udział w łącznej wartości produkcji budowlano-montażowej miały jednostki realizujące głównie prace budowlane specjalistyczne – 46,1%; udział przedsiębiorstw specjalizujących się w budowie budynków wynosił 27,8%, a podmiotów wykonujących budowę obiektów inżynierii lądowej i wodnej – 26,1%.

Wykres 2. Wartość i struktura (ceny bieżące) produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej przez przedsiębiorstwa budowlane według przeważającego rodzaju działalności (działy PKD) w latach 2016-2023

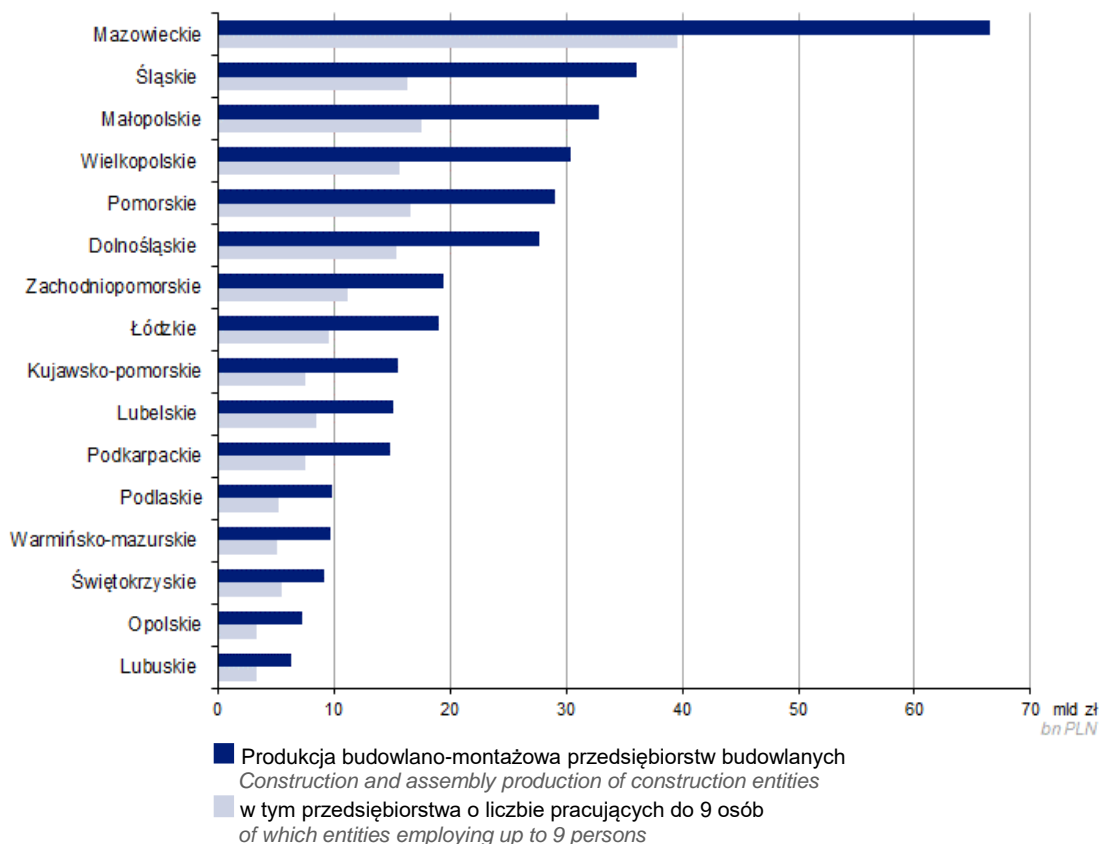
Chart 2. Value and structure (current prices) of construction and assembly production realized by construction entities by their main type of activity (divisions of PKD) in 2016-2023

W poszczególnych latach okresu 2019-2023 struktura produkcji budowlano-montażowej realizowanej przez przedsiębiorstwa budowlane według działów PKD była zbliżona. Rokrocznie najwyższy, wynoszący od 44,1% do 47,4%, udział w łącznej wartości tej produkcji miały przedsiębiorstwa realizujące głównie roboty specjalistyczne. Udział podmiotów zajmujących się budową budynków mieścił się w przedziale od 27,8% do 29,5%, a jednostek realizujących budowę obiektów inżynierii lądowej i wodnej – od 24,6% do 26,5%.

Wykres 3. Produkcja budowlano-montażowa (ceny bieżące) zrealizowana przez przedsiębiorstwa budowlane w 2023 roku według miejsca wykonywania robót

Chart 3. Construction and assembly production (current prices) realized by construction entities in 2023 by work-site location

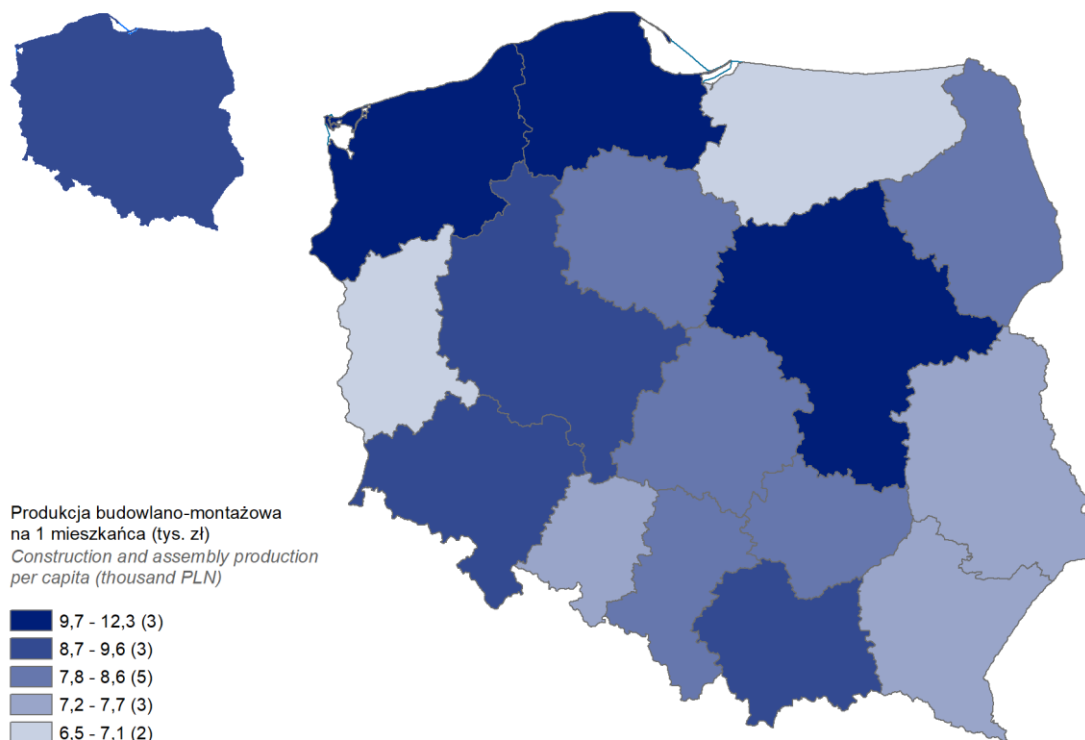
Analizując strukturę produkcji w przekroju terytorialnym³ należy zauważyć, że 19,1% sprzedaży robót budowlanych wykonanych siłami własnymi przedsiębiorstw budowlanych w 2023 roku, podobnie jak w minionych latach, przypadła na województwo mazowieckie. Ponadto, wysokimi wartościami charakteryzowały się województwa: śląskie (10,4%), małopolskie (9,4%), wielkopolskie (8,7%) oraz pomorskie (8,3%), co przełożyło się łącznie na ponad 55% udział prac zrealizowanych na terenie tych pięciu województw w krajowej produkcji budowlano-montażowej. Niższymi (mniejszymi niż 3%) udziałami odznaczały się natomiast w 2023 roku województwa: lubuskie, opolskie, świętokrzyskie, warmińsko-mazurskie i podlaskie.

Wskaźnik odnoszący wartość zrealizowanej na danym terenie produkcji budowlano-montażowej do potencjału demograficznego tego obszaru zawiera przeliczenie wartości wykonanych robót budowlanych na 1 mieszkańca. W 2023 roku w pięciu województwach opisywana wartość była wyższa niż średnia w kraju (9,3 tys. zł), w tym najwyższa w województwach: pomorskim (12,3 tys. zł), mazowieckim (12,1 tys. zł) oraz zachodniopomorskim (11,8 tys. zł).

³ Prezentowana tu struktura dotyczy produkcji budowlano-montażowej przedsiębiorstw budowlanych według miejsca wykonywania robót; w dalszej części publikacji analizowana jest także struktura według siedziby podmiotu realizującego roboty budowlane.

Mapa 1. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana przez przedsiębiorstwa budowlane w 2023 r. w przeliczeniu na 1 mieszkańca według miejsca wykonywania robót

Map 1. *Construction and assembly production realized by construction entities per capita in 2023 by work-site location*

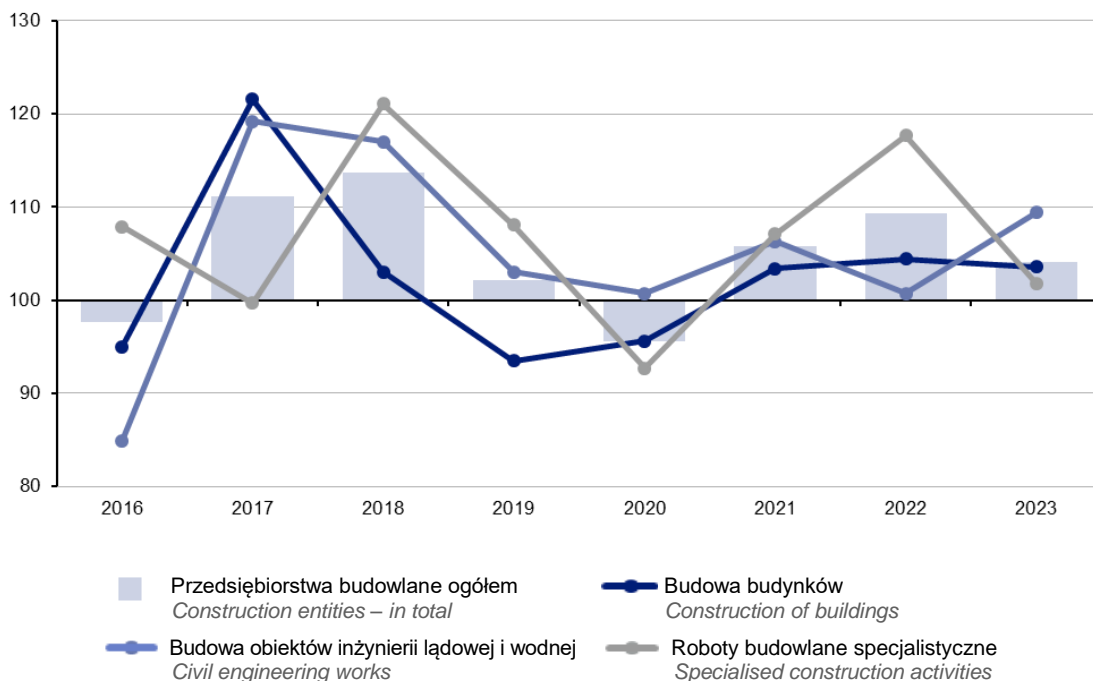

Sektor budowlany w Polsce charakteryzuje się przewagą mikroprzedsiębiorstw w ogólnej wartości produkcji budowlano-montażowej. W 2023 roku udział ten wyniósł 53,9% w skali kraju, natomiast na terenie poszczególnych województw był zróżnicowany i osiągnął poziom od 45,1% w województwie śląskim do 61,1% w świętokrzyskim. Wysokimi udziałami mikroprzedsiębiorstw w ogólnej wartości charakteryzowanej produkcji odznaczały się również województwa mazowieckie (59,5%) i zachodniopomorskie (57,7%), a najniższymi – opolskie (46,9%) oraz kujawsko-pomorskie (48,5%). W ostatnich pięciu latach na jednostki o liczbie pracujących do 9 osób przypadało 52,3% sprzedaży robót budowlanych; największy udział odnotowano w 2023 roku – 53,9%, najmniejszy zaś w 2020 – 50,4%.

Wykres 4. Dynamika (ceny stałe) produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej przez przedsiębiorstwa budowlane – ogółem i według przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstw (działy PKD) w latach 2016-2023

Chart 4. Index number (constant prices) of construction and assembly production realized by construction entities – in total and by their main type of activity (divisions of PKD) in 2016-2023

rok poprzedni=100
previous year=100

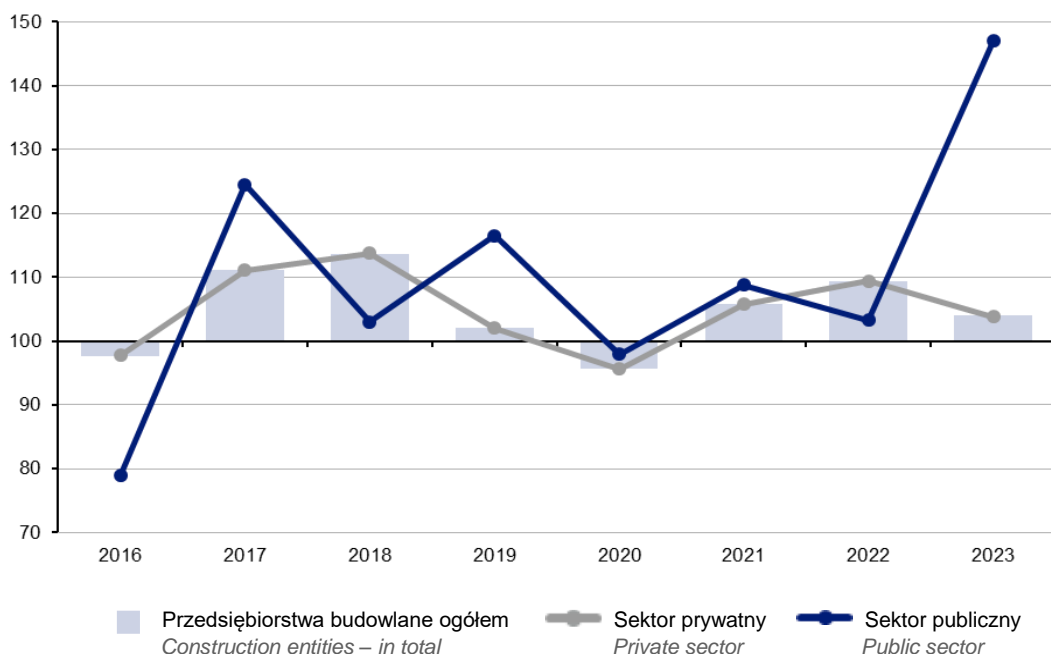

Zwiększenie sprzedaży robót budowlano-montażowych wystąpiło w 2023 roku we wszystkich działach budownictwa i wyniosło kolejno: 9,4% - wśród jednostek specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej, 3,6% - w przedsiębiorstwach zajmujących się wznoszeniem budynków oraz 1,8% - w podmiotach realizujących prace budowlane specjalistyczne.

Wykres 5. Dynamika (ceny stałe) produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej przez przedsiębiorstwa budowlane według sektorów własności w latach 2016-2023

Chart 5. Index number (constant prices) of construction and assembly production realized by construction entities by ownership sectors in 2016-2023

rok poprzedni=100
previous year=100

Niemal całość produkcji budowlano-montażowej przedsiębiorstw budowlanych została zrealizowana w 2023 roku przez jednostki sektora prywatnego. Udział sektora publicznego osiągnął w analizowanym okresie 1,2%.

Minione pięciolecie charakteryzowało się zwiększeniem sprzedaży robót budowlanych (w cenach stałych) w obydwu sektorach własności, wyjątek stanowił jedynie rok 2020, kiedy zanotowano spadek. W 2023 roku wzrost w sektorze publicznym wyniósł 47%, a w prywatnym 3,8%.

Rozdział 2

Chapter 2

Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana na terenie kraju przez podmioty budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób⁴

Construction and assembly production realized domestically by construction entities with more than 9 persons employed⁴

W niniejszym rozdziale poddano analizie wartości sprzedaży produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej przez podmioty budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób według przeważającego rodzaju działalności realizujących ją przedsiębiorstw zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności oraz rodzajów zrealizowanych obiektów budowlanych w oparciu o Polską Klasyfikację Obiektów Budowlanych. Ze względu na kryteria ekonomiczno-techniczne produkcję budowlano-montażową przedstawiono w podziale na roboty o charakterze inwestycyjnym oraz „remontowe i pozostałe”. Ogół działań związanych z produkcją budowlano-montażową rozpatrzono także według siedziby zarządu przedsiębiorstwa budowlanego oraz miejsc wykonywania robót. O ile analiza sprzedaży produkcji według siedziby zarządu może być traktowana jako ocena siły firm sektora budowlanego z danego terenu, to informacja o wartości zrealizowanej na tym obszarze produkcji budowlano-montażowej może być elementem oceny jego tempa rozwoju.

2.1. Ogólna charakterystyka produkcji budowlano-montażowej przedsiębiorstw budowlanych zrealizowanej na terenie kraju

2.1. General characteristics of construction and assembly production of construction entities realized domestically

Wartość produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej w 2023 roku na terenie kraju siłami własnymi przez przedsiębiorstwa budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób wyniosła 160,8 mld zł i była wyższa o 12,7% w porównaniu z rokiem poprzednim oraz najwyższa w odniesieniu do ostatnich pięciu lat, dla których średnia kształtowała się na poziomie 129,7 mld zł.

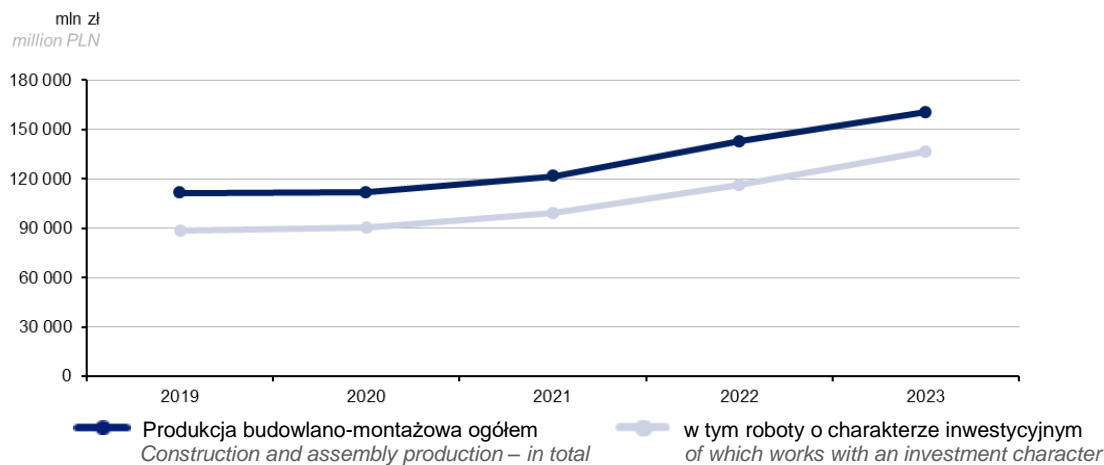
Rozpatrując produkcję budowlano-montażową według kryterium ekonomiczno-technicznego zaobserwowano, iż w 2023 roku firmy budowlane na terenie Polski wykonały prace mające charakter inwestycyjny o wartości 136,7 mld zł, co stanowiło 85,0% całości robót budowlano-montażowych w kraju. W porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano wzrost robót o charakterze inwestycyjnym o 17,1% oraz spadek robót „remontowych i pozostałych” o 7,4%. Udział prac o charakterze inwestycyjnym w ogólnej wartości robót wzrósł o 3,2 p. proc i był najwyższy w latach 2019-2023.

⁴ Prezentowane w rozdziale dane dotyczą wartości sprzedanej produkcji budowlano-montażowej w cenach bieżących, dynamiki również odnoszą się do cen bieżących.

⁴ *The data presented in the chapter relate to value of construction and assembly production at current prices, index numbers are given at current prices.*

Wykres 6. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana na terenie kraju przez przedsiębiorstwa budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób w latach 2019-2023

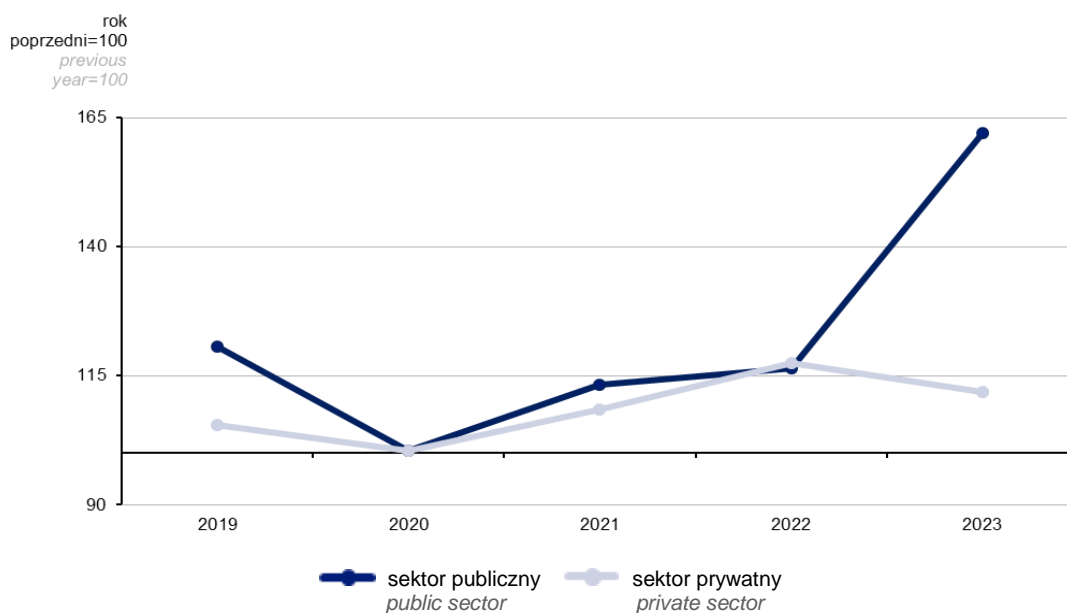
Chart 6. Construction and assembly production realized domestically by construction entities with more than 9 persons employed in 2019-2023

Produkcja budowlano-montażowa realizowana przez średnie i duże przedsiębiorstwa budowlane niemal w całości została zrealizowana w 2023 roku przez firmy z sektora prywatnego (97,4%). Wartość sprzedanej produkcji budowlano-montażowej sektora publicznego zwiększyła się w 2023 i wyniosła 4,1 mld zł, natomiast w sektorze prywatnym osiągnęła 156,7 mld zł. W 2023 roku udział wartości sektora publicznego w ogólnej wartości robót był najwyższy w przekroju ostatnich 5 lat i wyniósł 2,6% (w latach 2019-2022 nie przekraczał 1,8%).

Wykres 7. Dynamika (ceny bieżące) produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej na terenie kraju przez przedsiębiorstwa budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób według sektorów własności (rok poprzedni = 100) w latach 2019-2023

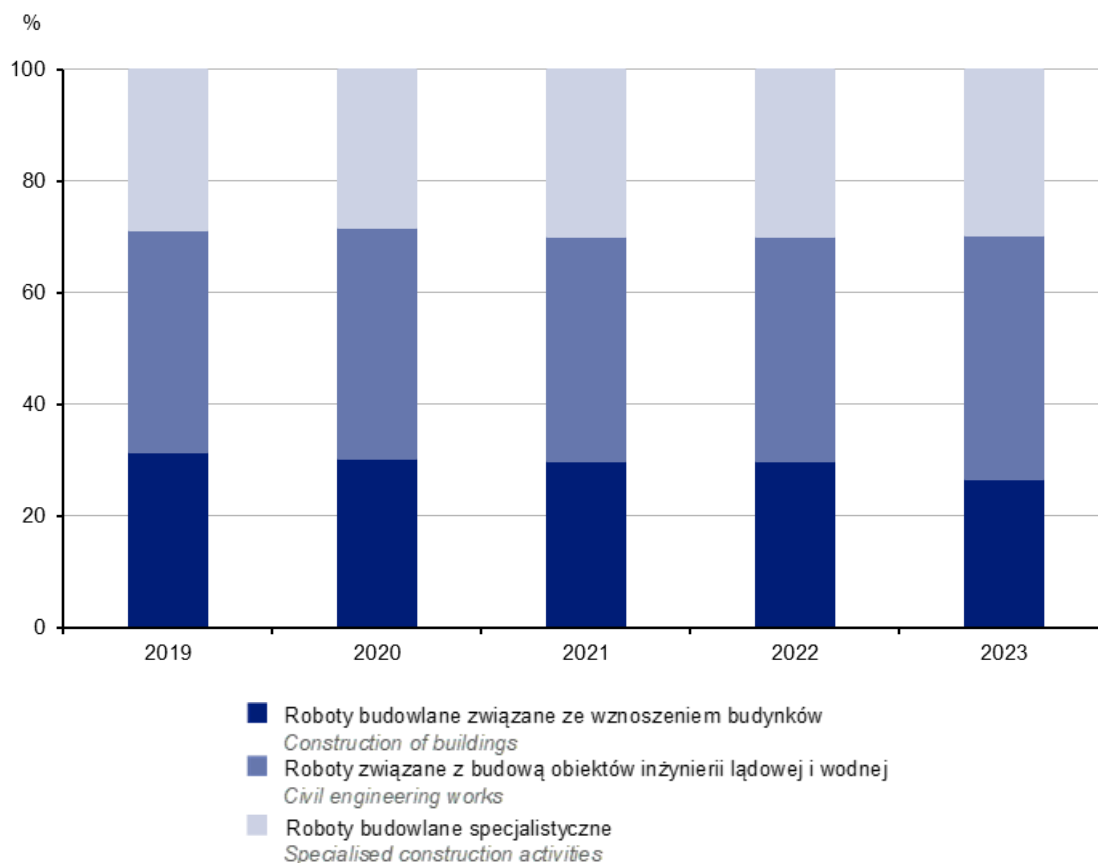
Chart 7. Index number (current prices) of construction and assembly production realized domestically by construction entities with more than 9 persons employed by ownership sectors (previous year = 100) in 2019-2023

Rozpatrując sprzedaż produkcji budowlano-montażowej według przeważającego rodzaju działalności realizujących ją przedsiębiorstw (działy PKD), w 2023 roku największą wartość produkcji wykonanej siłami własnymi wytworzyły jednostki budowlane realizujące prace związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (udział 43,7%). Udział podmiotów wykonujących roboty budowlane specjalistyczne wyniósł 29,7%, natomiast tych, których główną działalnością było wznoszenie budynków – 26,6%. Na przestrzeni ostatnich pięciu lat omawiana struktura sprzedaży produkcji budowlano-montażowej charakteryzowała się niewielką zmiennością.

Wykres 8. Struktura produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej na terenie kraju przez przedsiębiorstwa budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób według przeważającego rodzaju działalności (działy PKD) w latach 2019-2023

Chart 8. Structure of construction and assembly production realized domestically by construction entities with more than 9 persons employed by their main type of activity (divisions of PKD) in 2019-2023

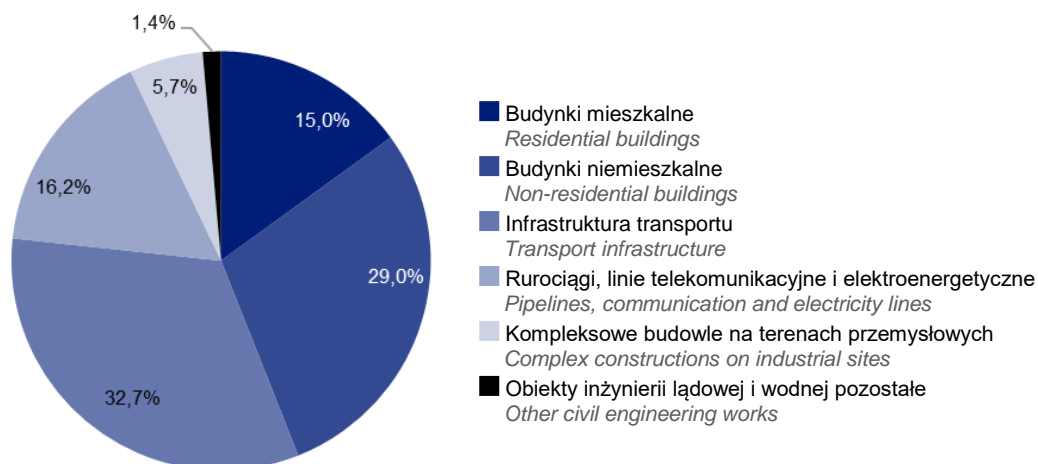

W 2023 roku w strukturze sprzedaży produkcji budowlano-montażowej według rodzajów obiektów budowlanych (sekcje i działy PKOB) dominowały prace związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej, które stanowiły 56,0% łącznej wartości sprzedaży (o 5,3 p.proc. więcej niż w 2022 r.), pozostały 44,0% udział przypadł pracom polegającym na wznoszeniu budynków. Rozpatrując tę strukturę z poziomu działów PKOB, największy w niej udział odnotowano dla prac w zakresie budowy infrastruktury transportu, który stanowił 32,7% całości sprzedaży produkcji budowlano- montażowej. Kolejne miejsca pod względem wielkości udziału w opisywanej strukturze zajęły prace polegające na budowie budynków niemieszkalnych – 29,0% oraz budynków

mieszkalnych – 15,0% ogółu. Pod względem zmian wartości produkcji budowlano-montażowej w porównaniu do 2022 roku, największy wzrost odnotowano dla robót związanych ze wznoszeniem pozostałych obiektów inżynierii lądowej i wodnej oraz infrastruktury transportu (odpowiednio o 33,0% i 27,9%). Spadek wartości odnotowano dla budowy budynków mieszkalnych (o 3,7%). W latach 2019-2022 udziały prac prowadzonych na budynkach oraz obiektach inżynierii lądowej i wodnej były do siebie zbliżone i oscyływały w przypadku każdej z wymienionych sekcji PKOB w okolicach 50%.

Wykres 9. Struktura produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej na terenie kraju przez przedsiębiorstwa budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób według rodzajów obiektów budowlanych (działy PKOB) w 2023 roku

Chart 9. Structure of construction and assembly production realized domestically by construction entities with more than 9 persons employed by the type of constructions (divisions of PKOB) in 2023

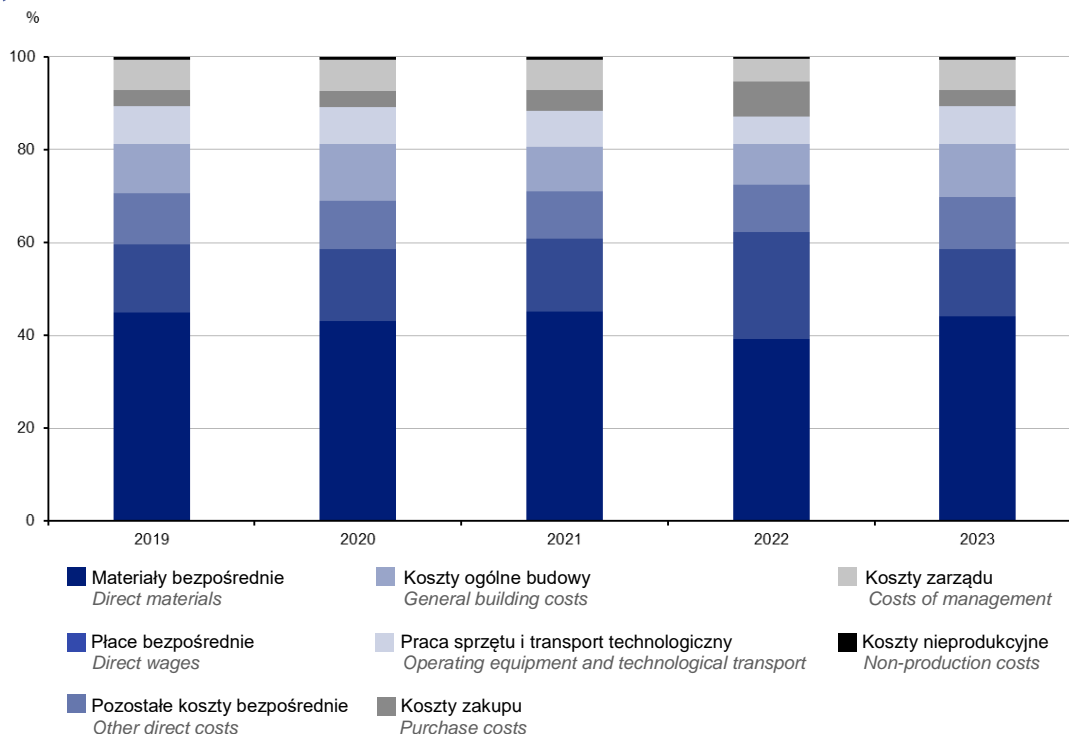
Największy udział w strukturze kosztów⁵ produkcji budowlano-montażowej 2023 roku, podobnie jak w latach poprzednich, stanowił zakup materiałów bezpośrednich, który wyniósł 44,1%. Na kolejnych pozycjach znalazły się: płace bezpośrednie (14,5%), koszty ogólne budowy (11,5%) oraz pozostałe koszty bezpośrednie (11,1%).

W stosunku do roku 2022, zanotowano wzrost udziału kosztów materiałów bezpośrednich, który wyniósł 4,8 p.proc. Zmniejszenie udziałów wystąpiło dla płac bezpośrednich oraz kosztów zakupu odpowiednio o 8,4 i 3,9 p.proc. Udziały pozostałych kosztów nie uległy znaczącym zmianom.

⁵ Koszty sprzedanej produkcji budowlano-montażowej wykonanej siłami własnymi na terenie kraju wykazują w rocznym sprawozdaniu B-01 (Sprawozdanie o sprzedaży produkcji budowlano-montażowej przedsiębiorstw budowlanych) te przedsiębiorstwa, które prowadzą księgi rachunkowe i stosują kalkulacyjny układ kosztów.

Wykres 10. Struktura kosztów produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej na terenie kraju przez przedsiębiorstwa budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób prowadzące księgi rachunkowe i stosujące kalkulacyjny układ kosztów w latach 2019-2023

Chart 10. Cost structure of construction and assembly production realized domestically by construction entities with more than 9 persons employed keeping accounting books and applying costs by function in 2019-2023

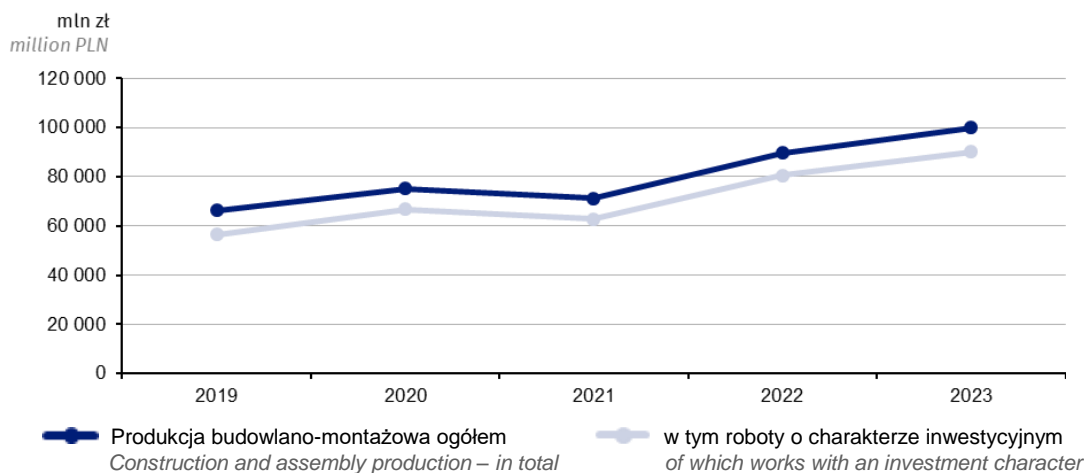

W 2023 roku duże i średnie firmy budowlane zleciły podwykonawcom⁶ realizację prac budowlano-montażowych o łącznej wartości 100,0 mld zł. Spośród robót zrealizowanych przez podwykonawców 90,1% stanowiły prace o charakterze inwestycyjnym. Biorąc pod uwagę przeważający rodzaj działalności przedsiębiorstw zlecających prace budowlane podwykonawcom, największy udział mieli zleceniodawcy, których główna działalność polegała na wznoszeniu budynków (54,7% ogółu zleconej produkcji budowlano-montażowej). Mniejsze udziały odnotowali zleceniodawcy o przeważającej działalności związanej z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (29,3%) oraz wykonywaniem robót specjalistycznych (16,0%).

⁶ Warto jednak zaznaczyć, że nie należy sumować obydwu wartości robót, ponieważ wartość robót, którą jedna firma wykazuje jako zleconą podwykonawcy, podwykonawca wykazuje jako wykonaną siłami własnymi.

Wykres 11. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana na terenie kraju przez podwykonawców przedsiębiorstw budowlanych o liczbie pracujących powyżej 9 osób w latach 2019–2023

Chart 11. *Construction and assembly production realized domestically by subcontractors of construction entities with more than 9 persons employed in 2019–2023*

2.2. Produkcja budowlano-montażowa przedsiębiorstw budowlanych według siedziby zarządu

2.2. *Construction and assembly production of construction entities by head office*

Najwyższą sprzedaż produkcji budowlano-montażowej w 2023 roku, odnotowały przedsiębiorstwa budowlane z województw: mazowieckiego (34,5 mld zł), śląskiego (18,7 mld zł), małopolskiego (16,9 mld zł) oraz wielkopolskiego (16,0 mld zł). Łącznie firmy mające siedzibę zarządu na terenie tych czterech województw zrealizowały w 2023 roku 53,6% wartości produkcji krajowej. Podobne wyniki zanotowały także w ostatnim pięcioleciu, a największy udział wynoszący 54,2% osiągnęły w 2021 roku.

Największe wzrosty, w stosunku do roku poprzedniego, zaobserwowano dla wartości produkcji budowlano-montażowej jednostek z województw: mazowieckiego (5,5 mld zł), małopolskiego (2,5 mld zł) i śląskiego (2,2 mld zł) oraz pod względem dynamiki, w przypadku firm mających siedzibę na obszarze województw: podlaskiego (124,2), kujawsko-pomorskiego (120,5), podkarpackiego (119,0) oraz mazowieckiego (118,9). W porównaniu do 2022 roku jedynie w województwie pomorskim odnotowano spadek wartości o 0,5 mld zł (dynamika 96,2).

Tablica 1. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana siłami własnymi na terenie kraju przez przedsiębiorstwa budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób według siedziby zarządu (mln zł) w latach 2019-2023

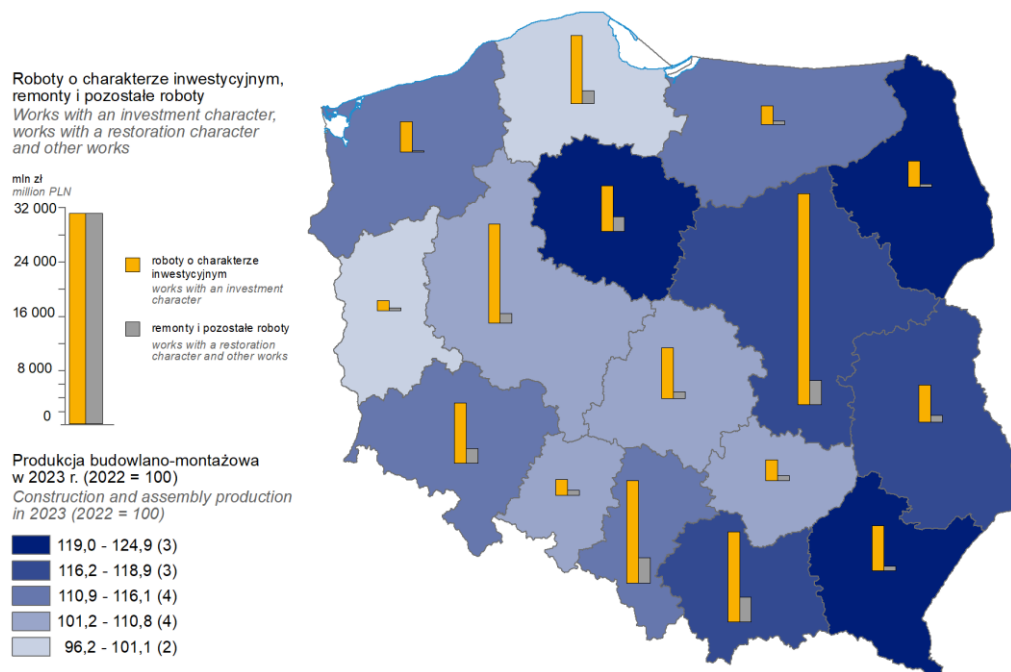
Table 1. Construction and assembly production realized domestically with own resources by construction entities with more than 9 persons employed by head office (million PLN) in 2019-2023

Wyszczególnienie Specification	2019	2020	2021	2022	2023
Polska	111 453,1	111 881,7	121 523,5	142 703,8	160 783,1
Dolnośląskie	7 941,3	7 637,7	8 337,7	9 518,5	10 993,0
Kujawsko-pomorskie	5 784,2	5 312,7	6 225,5	7 351,3	8 860,0
Lubelskie	4 047,4	4 196,0	4 627,1	5 543,9	6 557,6
Lubuskie	1 495,1	1 328,7	1 691,4	1 967,7	1 986,3
Łódzkie	5 101,5	5 493,8	6 304,8	7 636,3	8 385,7
Małopolskie	11 506,1	11 909,3	12 515,8	14 333,3	16 875,0
Mazowieckie	23 985,2	23 875,4	26 242,3	29 038,1	34 516,5
Opolskie	2 821,5	2 290,3	2 772,0	2 826,7	2 996,9
Podkarpackie	4 726,5	4 852,3	5 016,6	6 088,1	7 241,9
Podlaskie	2 652,7	2 661,2	2 993,0	3 422,9	4 252,6
Pomorskie	8 938,8	9 244,3	9 225,5	12 307,1	11 843,7
Śląskie	12 762,7	12 229,1	13 647,4	16 536,9	18 714,2
Świętokrzyskie	2 696,2	2 759,0	2 616,6	3 395,6	3 741,2
Warmińsko-mazurskie	2 649,6	2 677,0	2 469,8	2 737,4	3 143,8
Wielkopolskie	11 431,7	12 336,8	13 402,2	15 797,6	16 003,3
Zachodniopomorskie	2 912,5	3 078,0	3 435,9	4 202,4	4 671,5

Dominujący udział prac o charakterze inwestycyjnym, powyżej 90% wartości sprzedaży ogółem, osiągnęły w 2023 roku przedsiębiorstwa z siedzibą w województwach: zachodniopomorskim (96,0%), wielkopolskim (91,2%), podkarpackim (90,8%) i podlaskim (90,1%). Znaczącą dynamiką prac o charakterze inwestycyjnym charakteryzowały się jednostki z województw: kujawsko-pomorskiego (137,5), małopolskiego (128,8) oraz mazowieckiego (125,4). W latach 2019-2023 największe udziały w wartości zrealizowanych robót o charakterze inwestycyjnym miały firmy z województw: mazowieckiego (22,5% ogółu), wielkopolskiego (11,4%), śląskiego (10,5%).

Mapa 2. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana siłami własnymi na terenie kraju przez przedsiębiorstwa budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób według siedziby zarządu oraz rodzajów robót budowlanych w 2023 roku

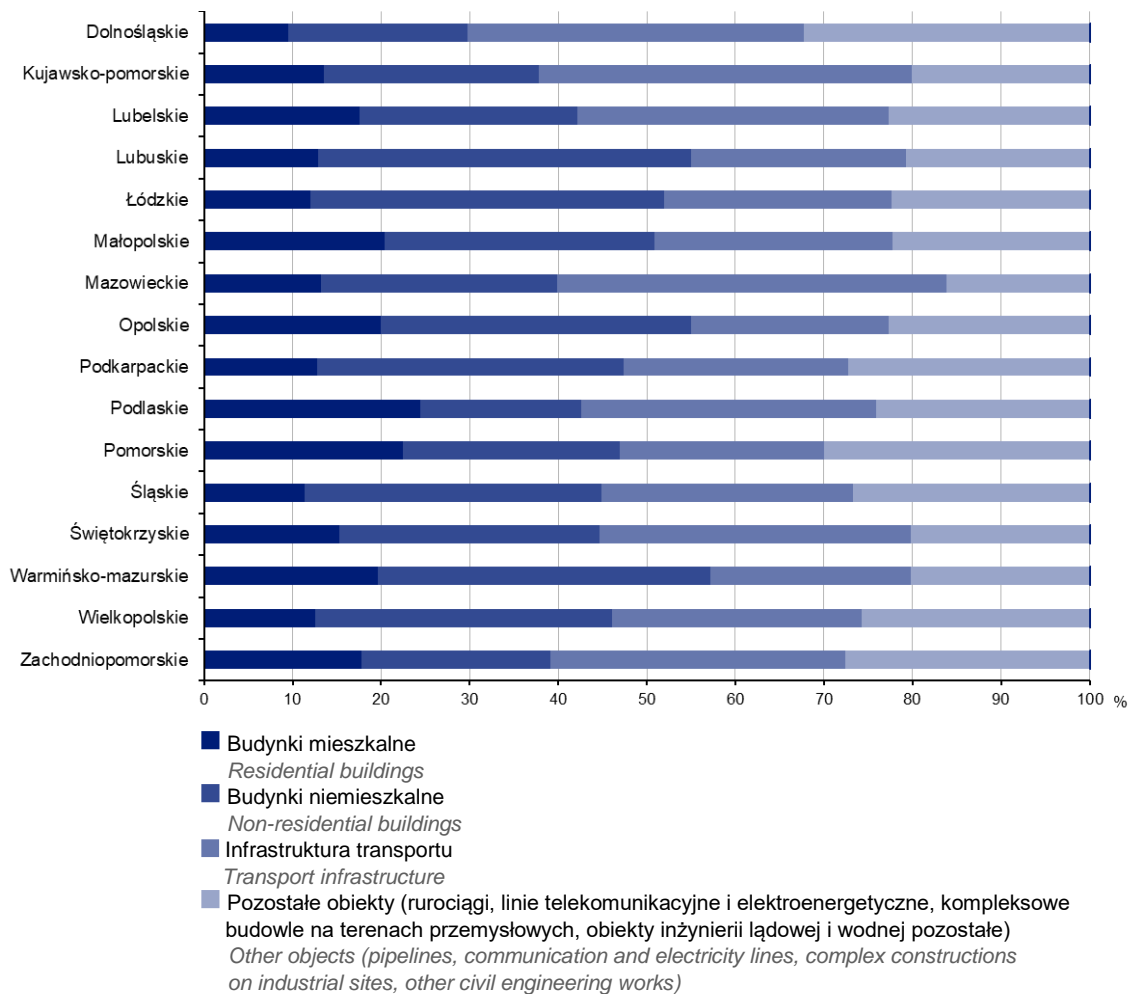
Map 2. Construction and assembly production realized domestically with own resources by construction entities with more than 9 persons employed by head office and type of construction works in 2023

Udziały prac związanych z realizacją poszczególnych rodzajów obiektów budowlanych charakteryzowały się dużym zróżnicowaniem. Największy udział robót w zakresie budowy budynków niemieszkalnych odnotowały przedsiębiorstwa z siedzibą w województwie lubuskim (42,2% ogółu sprzedaży produkcji wykonanej przez firmy z tego województwa), najmniejszy zaś w podlaskim (18,2%); dla budynków mieszkalnych były to odpowiednio (największy oraz najmniejszy udział) firmy z województwa podlaskiego (24,4%) i dolnośląskiego (9,5%), zaś dla infrastruktury transportu z mazowieckiego (43,9%) i opolskiego (22,3%).

Wykres 12. Struktura produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej siłami własnymi na terenie kraju przez przedsiębiorstwa budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób według siedziby zarządu i rodzajów obiektów budowlanych w 2023 roku

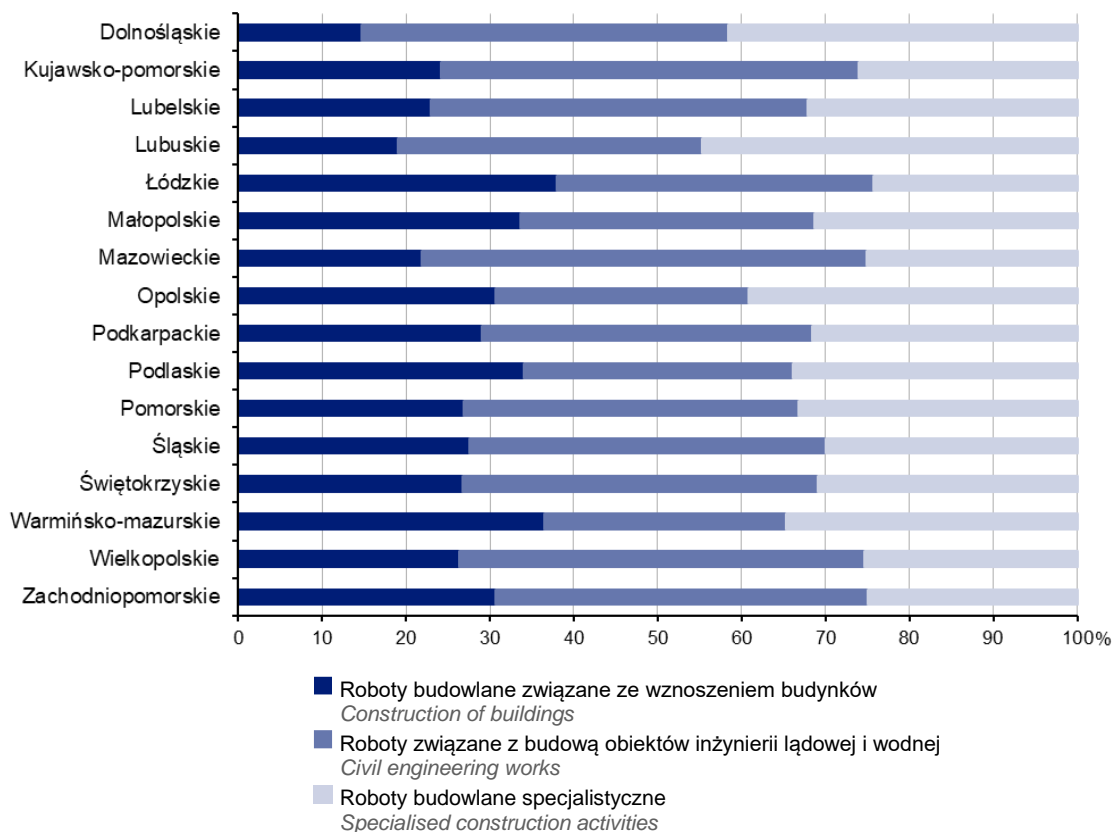
Chart 12. Structure of construction and assembly production realized domestically with own resources by construction entities with more than 9 persons employed by head office and type of constructions in 2023

Analizując strukturę produkcji budowlano-montażowej jednostek budowlanych w poszczególnych województwach w 2023 roku według przeważającego rodzaju działalności (działy PKD), dla jedenastu województw (siedzib zarządów przedsiębiorstw) odnotowano największe udziały podmiotów, których podstawową działalnością były roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej, w trzech przeważały jednostki zajmujące się wznoszeniem budynków, natomiast w dwóch jednostki wykonujące prace specjalistyczne. Udział w ogólnej wojewódzkiej wartości produkcji budowlano-montażowej jednostek zajmujących się głównie wznoszeniem budynków, wyniósł od 14,8% dla firm mających siedzibę w województwie dolnośląskim do 37,9% dla jednostek z łódzkiego; w przypadku robót związanych z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej było to odpowiednio – 28,9% dla przedsiębiorstw mających siedzibę w województwie warmińsko-mazurskim i 53,0% dla firm z mazowieckiego. Dla robót budowlanych specjalistycznych udział kształtował się od 24,4% dla przedsiębiorstw w woj. łódzkiego do 44,6% dla tych z lubuskiego.

Wykres 13. Struktura produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej przez przedsiębiorstwa budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób według siedziby zarządu oraz podstawowego rodzaju działalności (klasyfikacja PKD) w 2023 roku

Chart 13. Structure of construction and assembly production realized by construction entities with more than 9 persons employed by head office and their main type of activity (PKD Classification) in 2023

2.3. Produkcja budowlano-montażowa przedsiębiorstw budowlanych według miejsca wykonywania robót

2.3. Construction and assembly production of construction entities by work-site location

Roboty budowlano-montażowe o największej wartości wykonano w 2023 roku na terenie województwa mazowieckiego (27,0 mld zł), co stanowiło 16,8% produkcji zrealizowanej w Polsce. Na kolejnych pozycjach znalazły się województwa: śląskie (19,8 mld zł z udziałem w kraju 12,3%), małopolskie (15,3 mld zł; 9,5%) oraz wielkopolskie (14,6 mld zł; 9,1%). Łącznie w ciągu ostatnich pięciu lat na terenie tych czterech województw wykonano roboty budowlane, które stanowiły 46,9% wartości ogólnopolskiej. Rokrocznie największa wartość zrealizowanych robót budowlanych charakteryzowała województwo mazowieckie.

Tablica 2. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana siłami własnymi na terenie kraju przez przedsiębiorstwa budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób według miejsca wykonywania robót (mln zł) w latach 2019-2023

Table 2. Construction and assembly production realized domestically with own resources by construction entities with more than 9 persons employed by work-site location (million PLN) in 2019-2023

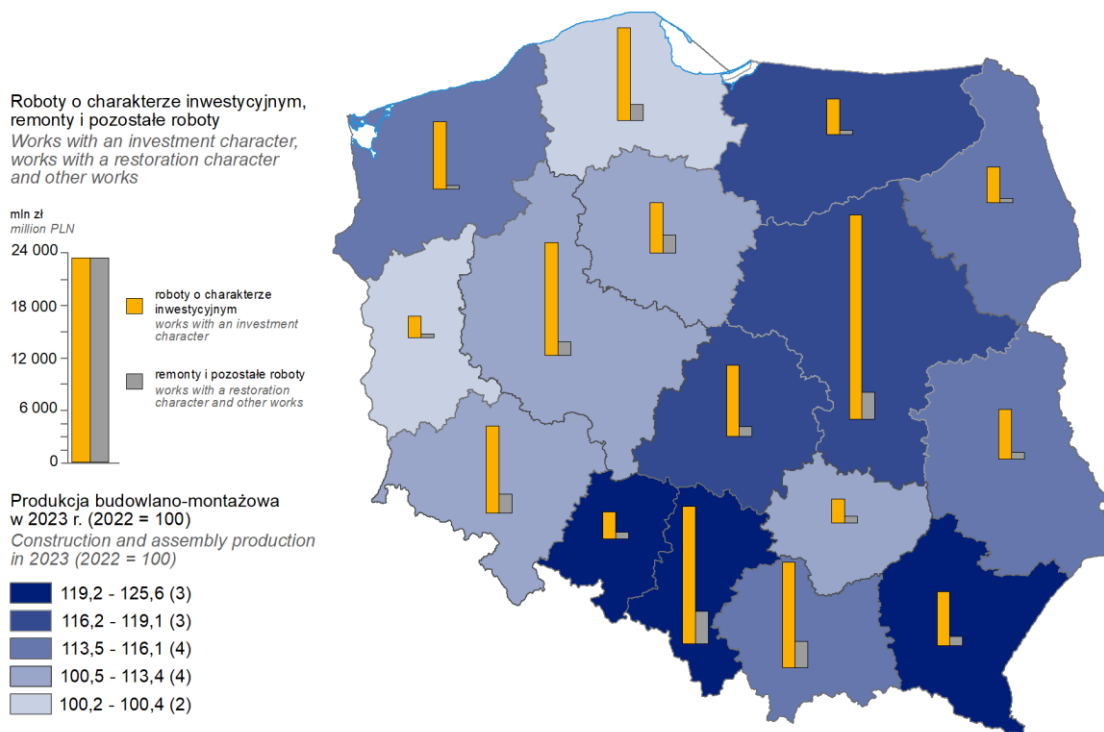
Wyszczególnienie Specification	2019	2020	2021	2022	2023
Polska	111 453,1	111 881,7	121 523,5	142 703,8	160 783,1
Dolnośląskie	9 710,7	8 835,6	10 315,8	11 709,8	12 298,4
Kujawsko-pomorskie	6 090,1	6 032,1	6 748,5	7 230,3	7 988,5
Lubelskie	4 862,5	5 033,4	4 970,9	5 810,4	6 622,8
Lubuskie	1 988,1	1 949,4	2 391,9	2 989,0	2 994,6
Łódzkie	5 870,0	6 716,0	7 454,8	8 146,4	9 465,5
Małopolskie	10 492,7	10 953,3	11 109,3	13 214,9	15 328,5
Mazowieckie	18 588,3	17 609,5	19 813,0	22 637,2	26 951,2
Opolskie	3 082,5	2 589,9	3 032,9	3 053,0	3 834,0
Podkarpackie	4 851,4	5 087,4	5 118,6	6 017,1	7 276,2
Podlaskie	2 732,4	3 296,5	3 737,7	4 099,6	4 652,0
Pomorskie	9 252,0	9 676,3	10 039,1	12 496,4	12 545,3
Śląskie	12 806,4	12 701,3	13 362,4	16 650,2	19 841,6
Świętokrzyskie	2 417,3	2 188,4	2 377,1	3 442,0	3 541,8
Warmińsko-mazurskie	3 013,9	3 331,8	3 148,1	3 884,2	4 600,6
Wielkopolskie	11 147,5	10 391,2	11 882,3	14 124,0	14 644,3
Zachodniopomorskie	4 547,4	5 489,6	6 020,9	7 199,4	8 197,5

Zwiększenie wartości wykonanych robót budowlanych, w stosunku do roku poprzedniego, wystąpiło we wszystkich województwach. Największe wzrosty wartości odnotowano dla województw: mazowieckiego (o 4,3 mld zł), śląskiego (3,2 mld zł) i małopolskiego (2,1 mld zł). Pod względem dynamiki wzrostu dominowały województwa: opolskie (125,6), podkarpackie (120,9), śląskie (119,2) oraz mazowieckie (119,1).

Najwyższą wartość robót o charakterze inwestycyjnym w 2023 roku zaobserwowano w województwie mazowieckim – 23,8 mld zł, co stanowiło 88,2% ogólnej wartości produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej na terenie tego województwa. Udział prac o charakterze inwestycyjnym był zróżnicowany w poszczególnych województwach i wyniósł od 95,1% w zachodnio-pomorskim do 74,0% w kujawsko-pomorskim. Największą dynamiką tych prac charakteryzowały się województwa: śląskie (129,6), łódzkie (128,4), mazowieckie (126,7) i małopolskie (126,6).

Mapa 3. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana przez przedsiębiorstwa budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób według rodzajów robót budowlanych w 2023 roku

Map 3. Construction and assembly production realized by construction entities with more than 9 persons employed by type of construction works in 2023

W analizowanym okresie pięcioletnim, udział robót o charakterze inwestycyjnym stanowił 82,1% wartości produkcji krajowej. Roboty tego rodzaju stanowiły co najmniej 90,0% prac budowlanych wykonanych w tym okresie na terenie województw: podlaskiego (91,7%) oraz zachodniopomorskiego (90,0%). Najniższą wartość tego wskaźnika zanotowano w województwach: kujawsko-pomorskim (71,8%) oraz śląskim (76,2%).

Rozdział 3

Chapter 3

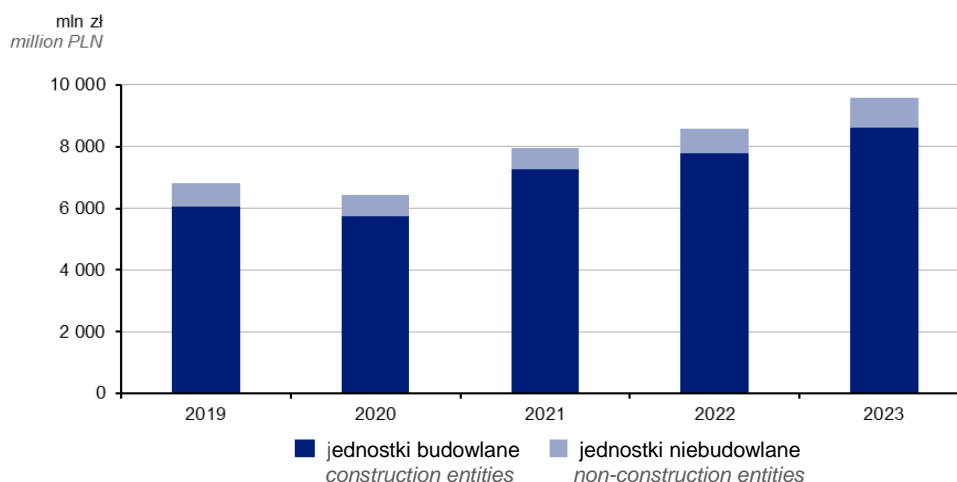
Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana poza granicami kraju przez podmioty budowlane i niebudowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób⁷

Construction and assembly production realized outside the territory of Poland by construction and non-construction entities with more than 9 persons employed⁷

Wartość produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej w 2023 roku siłami własnymi poza granicami kraju⁸ przez jednostki budowlane i niebudowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób wyniosła 9,6 mld zł, z czego jednostki budowlane wykonały prace o wartości 8,6 mld zł (89,9% wartości ogółem). Wartość sprzedaży robót w porównaniu do roku poprzedniego wzrosła o 11,5%; dla jednostek budowlanych odnotowano wzrost o 10,5%, a dla niebudowlanych o 21,2%. Na przestrzeni ostatnich pięciu lat udział jednostek budowlanych w eksporcie prac ukształtował się na poziomie zbliżonym do 90%.

Wykres 14. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana siłami własnymi poza granicami kraju przez przedsiębiorstwa budowlane i niebudowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób w latach 2019-2023

Chart 14. *Construction and assembly production realized with own resources outside the territory of Poland by construction and non-construction entities with more than 9 persons employed in 2019-2023*

⁷ Prezentowane w rozdziale dane dotyczą wartości i dynamiki sprzedanej produkcji budowlano-montażowej w cenach bieżących.

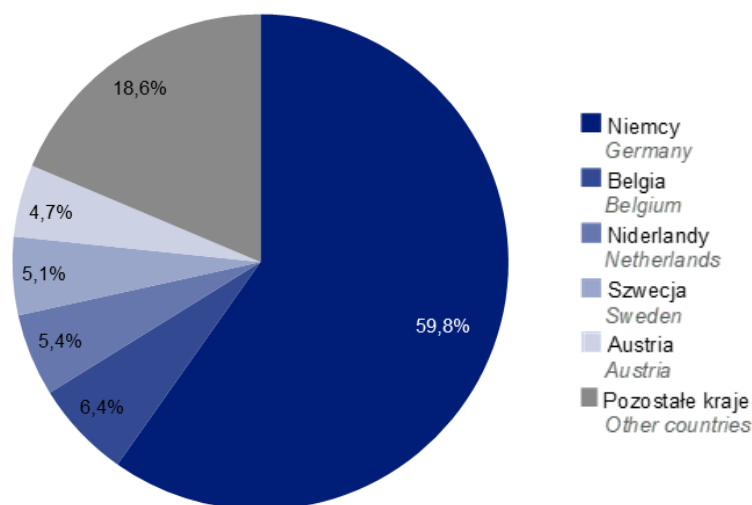
⁷ *The data presented in the chapter relate to value and index numbers of construction and assembly production at current prices.*

⁸ Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej wykonanej siłami własnymi poza granicami kraju określana jest również jako eksport robót budowlanych.

Przedsiębiorstwa budowlane i niebudowlane w 2023 roku wykonały prace w 45 państwach, przy czym wyraźnie dominował, podobnie jak w latach poprzednich, eksport do Niemiec (59,8% łącznej wartości). Na kolejnych miejscach, ze znacznie mniejszymi udziałami, znalazły się: Belgia (6,4%), Niderlandy (5,4%), Szwecja (5,1%) i Austria (4,7%).

Wykres 15. Struktura produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej siłami własnymi poza granicami kraju przez przedsiębiorstwa budowlane i niebudowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób według krajów – miejsca wykonywania robót w 2023 roku

Chart 15. Structure of construction and assembly production realized with own resources outside the territory of Poland by construction and non-construction entities with more than 9 persons employed by countries – work-site location in 2023

Przeciętne zatrudnienie pracowników za granicą kształtowało się na poziomie 25,1 tys. osób i w porównaniu do 24,1 tys. w roku 2022 wzrosło o 4,1%. Największym przeciętnym zatrudnieniem w 2023 roku charakteryzowały się przedsiębiorstwa działające w Niemczech – 13,9 tys. osób, Belgii – 1,9 tys. oraz Niderlandach – 1,7 tys. Wartość sprzedaży produkcji budowlano-montażowej wykonanej poza granicami kraju, w przeliczeniu na 1 zatrudnionego przy jej realizacji, dla ogółu przedsiębiorstw wyniosła w 2023 roku 381,8 tys. zł, w tym dla budowlanych – 390,8 tys. zł.

Uwagi metodologiczne

1. Dane dotyczące wartości produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej na terenie kraju obejmują roboty budowlane wykonane siłami własnymi (tj. bez zlecenia podwykonawcom) systemem zleceń (tj. na rzecz obcych zleceniodawców) przez przedsiębiorstwa budowlane i niebudowlane oraz systemem gospodarczym (tj. na własne potrzeby) przez wszystkie podmioty prowadzące działalność gospodarczą oraz osoby fizyczne (bez względu na to, czy prowadzą działalność gospodarczą). Dane o produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej systemem gospodarczym są szacowane.
2. Dane o produkcji budowlano-montażowej podmiotów o liczbie pracujących do 9 osób (mikroprzedsiębiorstwa) ustalono w oparciu o wyniki badania reprezentacyjnego przeprowadzonego na 6% próbie podmiotów (SP-3 Sprawozdanie o działalności gospodarczej przedsiębiorstw).
3. W publikacji zaprezentowano dane w zakresie produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej przez przedsiębiorstwa budowlane i niebudowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób poza granicami kraju, siłami własnymi (tzn. bez podwykonawców), systemem zleceń (tj. na rzecz obcych zleceniodawców) oraz dane dotyczące przeciętnego zatrudnienia.
4. Ilekroć w publikacji wspomina się o rodzajach działalności jednostek – zawsze są one rozumiane i klasyfikowane zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD 2007). Klasyfikacja PKD 2007 została opracowana na podstawie statystycznej klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev. 2 i wprowadzona z dniem 1 stycznia 2008 roku rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 roku (Dz. U. poz. 1885, z późn. zm.).
5. Przez podmioty budowlane rozumie się podmioty gospodarcze, których przeważający rodzaj działalności zaliczono do sekcji F „Budownictwo” PKD 2007. Podmioty, których działalność została zaliczona do innych sekcji niż „Budownictwo”, określane są jako niebudowlane.
6. Przy prezentacji danych o produkcji budowlano-montażowej według rodzajów obiektów budowlanych zastosowano Polską Klasyfikację Obiektów Budowlanych (PKOB). Jest to klasyfikacja wprowadzona rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1999 roku (Dz. U. poz. 1316, z późn. zm.) opracowana na podstawie Europejskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (CC), zgodnej z zaleceniami Narodów Zjednoczonych.
7. Przez obiekty budowlane rozumie się konstrukcje połączone z gruntem w sposób trwały, wykonane z materiałów budowlanych i elementów składowych, będące wynikiem prac budowlanych.
8. Budynek jest obiektem budowlanym trwale związanym z gruntem, posiadającym fundamenty, wydzielonym z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych (tj. ścian i przykryć) – wraz z wbudowanymi instalacjami wodociągowymi, kanalizacyjnymi, ogrzewczymi, elektrycznymi, gazowymi itp., a także wbudowanymi meblami, stanowiącymi normalne wyposażenie budynku.
9. Obiekty inżynierii lądowej i wodnej to obiekty budowlane nieklasyfikowane jako budynki, tj.: autostrady, drogi ekspresowe, ulice, drogi kolejowe, drogi lotniskowe, mosty, wiadukty i estakady, tunele oraz przejścia nadziemne i podziemne, budowle wodne, rurociągi i linie telekomunikacyjne oraz linie elektroenergetyczne przesyłowe, rurociągi sieci rozdzielczej, linie kablowe rozdzielcze, kompleksowe budowle na terenach przemysłowych, budowle sportowe i rekreacyjne oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej pozostałe, gdzie indziej niesklasyfikowane.

10. Inwestor to jednostka, na rzecz której realizowana jest inwestycja budowlana. Zobowiązana jest ona do zorganizowania procesu budowy w sposób ściśle określony przez przepisy ustawy z dnia 7 lipca 1994 roku Prawo budowlane (Dz. U. 2024 r., poz. 725, z późn. zm.).
11. Generalny wykonawca jest osobą prawną, jednostką organizacyjną nie mającą osobowości prawnej lub osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą oraz związany jest umową z inwestorem. Posiada własne siły wytwórcze lub dysponuje ograniczoną możliwością realizacji określonego rodzaju robót (np. specjalistycznych), a za zgodą inwestora zatrudnia na budowie podwykonawców.
12. Podwykonawca to osoba prawna, jednostka organizacyjna nie mająca osobowości prawnej lub osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą, która za zgodą i wiedzą inwestora realizuje określone rodzaje i ilości robót na podstawie umowy z generalnym wykonawcą.
13. Zakres robót budowlano-montażowych obejmuje prace ogólnobudowlane i specjalistyczne dotyczące budownictwa obiektów budowlanych, które polegają na wznoszeniu, odbudowie, rozbudowie, nadbudowie, przebudowie, remoncie, rozbiórce lub montażu obiektu budowlanego, włączając montaż z elementów prefabrykowanych oraz konstrukcji o charakterze stałym lub tymczasowym. W szczególności są to:
 - a. roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków, które obejmują prace w zakresie budowy, rozbudowy, odbudowy, przebudowy, remontu budynków mieszkalnych i niemieszkalnych, a także montaż budynków z elementów prefabrykowanych o charakterze stałym lub tymczasowym;
 - b. roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej, które obejmują prace w zakresie wznoszenia, rozbudowy, odbudowy, przebudowy, remontu obiektów inżynierii lądowej i wodnej;
 - c. roboty budowlane specjalistyczne związane z budową budynków oraz obiektów inżynierii lądowej i wodnej, prowadzone przez wykonawców posiadających specjalistyczne umiejętności oraz sprzęt; obejmują one:
 - rozbiórkę i burzenie obiektów budowlanych,
 - przygotowanie terenu pod budowę [tj. oczyszczanie terenu budowy, roboty ziemne związane z: kopaniem rowów i wykopów, wyrównywaniem terenu, usuwaniem kamieni, wyburzaniem metodą wybuchową itp., przygotowywanie terenów dla kopalnictwa odkrywkowego (usuwanie nadkładu oraz inne roboty ziemne na terenach zawierających złoża, z wyłączeniem terenów wydobywania ropy naftowej i gazu), odwadnianie terenu budowy, drenowanie terenów rolniczych i leśnych],
 - wykonywanie wykopów i wierceń próbnych mających na celu badanie mechaniki gruntu dla celów budowlanych, geofizycznych, geologicznych i podobnych,
 - wykonywanie instalacji elektrycznych, wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych,
 - instalowanie: dźwigów osobowych i towarowych, schodów ruchomych (włączając naprawy i konserwacje), drzwi automatycznych oraz obrotowych, instalacji odgromowej, podciśnieniowych systemów czyszczących, izolacji termicznej, akustycznej i przeciwwstrząsowej,
 - tynkowanie,
 - zakładanie stolarki budowlanej tj. instalowanie drzwi (z wyłączeniem drzwi automatycznych i obrotowych), okien, futryn okiennych i drzwiowych, z drewna i innych materiałów; wyposażanie pomieszczeń w meble wbudowane: zabudowy

kuchenne, kredensy, szafy wnękowe, meble sklepowe i inne elementy wbudowywane; wykańczanie wnętrz w zakresie sufitów i ruchomych ścianek działowych,

- posadzkarstwo, tapetowanie i oblicowywanie ścian,
- malowanie i szklenie,
- wykonywanie pozostałych robót budowlanych wykończeniowych (np. czyszczenie nowych budynków po zakończeniu budowy),
- wykonywanie konstrukcji i pokryć dachowych, instalowanie rynien i rur spustowych,
- wykonywanie pozostałych specjalistycznych robót budowlanych [np. budowa fundamentów, wbijanie pali, zakładanie izolacji przeciwwilgociowych i wodochronnych, osuszanie budynków, wiercenie szybów, montaż i wyginanie elementów stalowych, montowanie i demontowanie rusztowań i platform roboczych (z wyłączeniem ich wynajmowania), wznoszenie konstrukcji z cegieł i kamienia oraz budowa kominów i pieców przemysłowych, specjalistyczne roboty budowlane wymagające umiejętności wspinaczkowych i zastosowania specjalnego sprzętu (np. do prac na wysokościach), roboty podpowierzchniowe, budowa odkrytych basenów kąpielowych, czyszczenie zewnętrznych ścian budynków za pomocą pary wodnej, piaskowania i podobnych metod].

14. Roboty zaliczone do produkcji budowlano-montażowej dzieli się, według ich ekonomicznego oraz technicznego znaczenia, na:

a. roboty o charakterze inwestycyjnym (decydują kryteria techniczno-ekonomiczne, a nie finansowe):

- realizowane w nowych obiektach, obejmujące:
 - przygotowanie i zagospodarowanie terenu pod budowę;
 - wznoszenie i odbudowę budynków, budowli, części budowlanej kottłów, linii i sieci elektroenergetycznych, elektrotrakcyjnych i telekomunikacyjnych wraz z robotami wykończeniowymi i montażem wewnętrznych instalacji oraz konstrukcji metalowych tych obiektów;
 - roboty górnicze dołowe i wiercenia związane z rozszerzaniem chodników w czynnych kopalniach, wykonywane przez przedsiębiorstwa budowy kopalń;
- realizowane w istniejących (użytkowanych) obiektach roboty mające charakter przebudowy, rozbudowy (nadbudowy, dobudowy), ulepszenia lub modernizacji – w wyniku których uzyskuje się przynajmniej jeden z niżej wymienionych efektów:
 - zmiana charakteru (przeznaczenia) przebudowywanego obiektu;
 - istotne zwiększenie pierwotnej wartości użytkowej obiektu;
 - przystosowanie obiektu do zmienionych warunków użytkowania;
 - wydłużenie okresu użytkowania obiektu;
 - obniżenie kosztów eksploatacji obiektu;
 - poprawa jakości usług czy procesów produkcyjnych prowadzonych w obiekcie;

b. roboty o charakterze remontowym – polegające na odtwarzaniu (przywracaniu) pierwotnego lub prawie pierwotnego stanu (wartości technicznej i użytkowej), wykraczające poza zakres bieżących konserwacji istniejących obiektów budowlanych, ale nie powodujące zmian w konstrukcji, ani w użytkowaniu tych obiektów;

c. roboty pozostałe – obejmujące:

- roboty budowlano-montażowe związane z konserwacją, tj. okresowym wykonywaniem robót niezbędnych do utrzymania obiektu budowlanego i jego

- otoczenia w należyтым stanie technicznym, obejmujące likwidację przyczyn i skutków uszkodzeń mogących spowodować przedwczesne niszczenie obiektu lub jego elementów i urządzeń;
- roboty rozbiórkowo-porządkowe prowadzone dla uzyskania materiałów nadających się do dalszego użycia;
 - roboty w zakresie budowy i rozbiórki obiektów tymczasowych na terenie budowy.
15. Koszty produkcji budowlano-montażowej są to wszystkie koszty składające się na całkowity koszt sprzedanej produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej w ciągu roku na terenie kraju siłami własnymi, tj. bez podwykonawców. Do kosztów produkcji budowlano-montażowej zalicza się:
- a. materiały bezpośrednie, tj. wartość (według cen zakupu, przez które rozumie się ceny, jakie nabywca płaci za zakupione materiały, pomniejszone o VAT, a przy imporcie powiększone o cło i podatek importowy, także według cen ewidencyjnych skorygowanych o odchylenia od tych cen):
 - materiałów podstawowych i pomocniczych oraz elementów konstrukcji budowlanych zużytych do produkcji budowlano-montażowej, w tym także wyrobów własnej produkcji pomocniczej;
 - materiałów nie mających cech typowego surowca, których zużycie jest jednak ściśle związane z produkcją budowlano-montażową, np. tlen do cięcia i spawania konstrukcji stalowych, środki chemiczne zabezpieczające trwałość poszczególnych elementów budowli;
 - materiałów uzyskanych w trakcie prowadzenia robót na budowie;
 - wyposażenia wielokrotnego użytkowania, urządzeń rozbiernych stanowiących wyposażenia placów i zaplecza budów, rusztowań, zestawów metalowych szalunków przestawnych, itp.;
 - materiałów zużywanych do budowy obiektów tymczasowego zaplecza;
 - materiałów powierzonych przez zleceniodawcę robót;
 - innych materiałów zużywanych w związku z wykonaniem robót budowlano-montażowych;
 - b. koszty zakupu, tj. nieobjęte ceną zakupu, ponoszone przez wykonawcę, koszty sprowadzenia materiałów od dostawcy do magazynu na placu budowy bądź miejsca ich wbudowania, względnie zakładu przemysłowej produkcji pomocniczej bezpośrednio lub za pośrednictwem magazynu centralnego, przy czym pod pojęciem dostawcy rozumie się zarówno dostawców obcych jak i dostawców własnej produkcji pomocniczej; chodzi tu głównie o koszty transportu, spedycji, załadunku u dostawcy (jeżeli załadunek obciąża nabywcę), przeładunku i rozładunku;
 - c. płace bezpośrednie, tj. wynagrodzenia pracowników (zasadnicze, dodatki, premie itp.) oraz wynagrodzenia osób doraźnie zatrudnionych bezpośrednio przy wykonywaniu robót budowlano-montażowych, związanych z nimi robót pomocniczych, jak również wynagrodzenia z tytułu umowy zlecenia lub umowy o dzieło (wynagrodzenia bezosobowe), honoraria oraz wszystkie inne wypłaty, zakwalifikowane do wynagrodzeń za pracę, zaliczane w ciężar kosztów; do kosztów tych zalicza się wartość brutto wynagrodzenia, tzn. bez potrąceń podatku od osób fizycznych oraz potrąceń z innych tytułów, a także składki na ubezpieczenia społeczne oraz odpisy ustawowe zaliczane w ciężar kosztów z tytułu utworzenia funduszu świadczeń socjalnych;
 - d. koszty pracy sprzętu i transportu technologicznego, tj. wydatki z tytułu pracy maszyn i mechanizmów ciężkich oraz sprzętu średniego, usług sprzętu (w tym także rusztowań stałych

- i rurowych z wyłączeniem rusztowań drewnianych), energii elektrycznej zużytej podczas pracy sprzętu, usług transportowych związanych z transportem technologicznym, tj. z przewozem materiałów, surowców, wyrobów na placu budowy, wywozem ziemi, gruzu itp.;
- e. pozostałe koszty bezpośrednie, tj. wszelkiego rodzaju nakłady (koszty proste) niekwalifikujące się do materiałów bezpośrednich, płac bezpośrednich i pracy sprzętu, np. koszty podróży służbowych pracowników zatrudnionych przy wykonywaniu robót budowlano-montażowych, koszty dozoru geodezyjnego, koszty zużycia energii cieplnej do podgrzewania realizowanych obiektów w celu przyśpieszenia wykonywania robót, dodatkowe roboty ziemne, ekspertyzy, koszty badań radiologicznych; koszty leasingu sprzętu budowlanego;
 - f. koszty ogólne budowy, tj. płace i narzuty na płace stałego personelu budowy (m.in. płace kierownictwa budowy, personelu magazynów budowy, straży przemysłowej oraz narzuty z tytułu tych płac), zużycie zaplecza, zużycie sprzętu (obejmujące m.in. koszty zużycia, remontów i konserwacji sprzętu i narzędzi użytkowanych na budowie), koszty bezpieczeństwa i higieny pracy, koszty zatrudnienia pracowników zamiejscowych, pozostałe koszty ogólne budowy, m.in.: zużycie energii, koszty transportu wewnętrznego, koszty podróży służbowych, usługi obce z tytułu dozoru budowy, koszty biurowe budowy, itp.;
 - g. koszty zarządu obejmujące wydatki poniesione na utrzymanie komórek i stanowisk pracy o charakterze ogólnoadministracyjnym, tj. nadzorczych, kontrolnych, ewidencyjno-sprawozdawczych, instruktażowych oraz innych związanych z organizowaniem, kierowaniem i zarządzaniem firmą wykonawstwa budowlanego; do kosztów tych zalicza się w szczególności: płace i narzuty na płace personelu zarządu, koszty delegacji i przejazdów, koszty eksploatacji służbowych samochodów osobowych, koszty biurowe i utrzymania obiektów ogólnego przeznaczenia, koszty racjonalizacji i wynalazczości, narzuty (np. na utworzenie funduszy socjalnych, funduszu postępu techniczno-ekonomicznego i inne), pozostałe koszty zarządu, obejmujące porady prawne, obce ekspertyzy, koszty bhp pracowników zarządu itp.;
 - h. koszty nieprodukcyjne, tj. koszty: robót poprawkowych wykonywanych w trakcie prowadzenia robót na budowie (w tym również robót niezawinionych przez wykonawcę, a powtórnie przez niego wykonywanych na zlecenie generalnego wykonawcy), usuwania siłami własnymi usterek w okresie rękojmi, w tym także wad w budynkach mieszkalnych zrealizowanych metodami uprzemysłowionymi, przestoju sprzętu, środków transportu i robotników, przerzutów materiałów jak też niezawinione szkody oraz niedobory materiałów.
16. Dane dotyczące kosztów produkcji budowlano-montażowej wykazują jednostki budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób, które wykonywały na terenie kraju siłami własnymi roboty budowlane oraz prowadzą księgi rachunkowe i stosują kalkulacyjny układ kosztów.
 17. Dane odnoszące się do produkcji budowlano-montażowej podano w cenach bieżących, bez podatku od towarów i usług (VAT).
 18. Dane zaprezentowane w niniejszym opracowaniu są publikowane z zachowaniem tajemnicy statystycznej, określonej w ustawie z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2023 r., poz. 773).
 19. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”.
 20. Dane prezentowane w publikacji są danymi ostatecznymi.

Methodological notes

1. *Data regarding the value of construction and assembly production realized domestically include construction works realized domestically with own resources (i.e. without subcontracting) by contract system (i.e. for outside clients) by entities (construction and non-construction) and the own-account construction (i.e. for own needs) by all entities conducting economic activity and natural persons (regardless of whether they conduct economic activity). Data on construction and assembly production realized with the own-account construction are estimated.*
2. *Data on construction and assembly production of entities employing up to 9 persons (microenterprises) was established based on the results of a representative survey conducted on a 6% sample of entities (SP-3 Report on economic activity).*
3. *The publication presents data on construction and assembly production realized with own resources outside the territory of Poland (i.e. without subcontractors) by contract system (i.e. for outside clients) and average paid employment by entities (construction and non-construction) with more than 9 persons employed.*
4. *Whenever the publication mentions the types of activity - they are always understood and classified in accordance with the Polish Classification of Activities (PKD 2007). The PKD 2007 classification was compiled on the basis of statistical classification of economic activities in the European Community - NACE Rev. 2 and introduced on 1 January 2008 by a decree of the Council of Ministers, dated 24 December 2007 (Journal of Laws, item 1885 with later amendments).*
5. *Construction entities are understood as economic entities whose main type of activity is included in the section F "Construction" (The PKD 2007 classification). Entities whose activities have been included in sections other than "Construction" in the publication are referred to as non-construction.*
6. *For the presentation of data on construction and assembly production by type of constructions, the Polish Classification of Types of Construction (PKOB) was used. PKOB is a classification introduced by the decree of the Council of Ministers dated 30 December 1999 (Journal of Laws, item 1316 with later amendments) compiled on the basis of the European Classification of Types of Construction (CC), in accordance with the recommendations of the United Nations.*
7. *Construction objects are understood as structures strictly connected to the ground, made of building materials and components and resulting from construction works.*
8. *The building is a construction object strictly connected with the ground, with foundation, separated with the aid of construction partitions (i.e. walls and covers) - together with built in plumbing, sewerage, heating, electrical, gas and other installations, as well as with built in furniture, accounting for normal building installations.*
9. *Civil engineering works are all construction objects not classified as buildings, i.e.: highways, motorways, streets, railways, airfield runways, bridges, elevated highways, tunnels, passages over and under the ground harbours, waterways, dams and other waterworks, long-distance pipelines, communication and electricity power lines, local pipelines and cables, complex constructions on industrial sites, sports and recreation constructions as well as other civil engineering works not elsewhere classified.*

10. *An investor is a unit for the benefit of which the construction investment is realized. It is obliged to organize the construction process in a way strictly determined by regulations of the Act of 7 July 1994 Polish Building Code (Journal of Laws of 2024, item 725 with later amendments).*
11. *The main contractor is a legal entity, an organizational unit without legal personality or a natural person conducting economic activity - obliged by a contract with an investor, with own resources or with limited possibility to carry out a specific type of works (e.g. specialised), who employs subcontractors with an investor's agreement.*
12. *A subcontractor is a legal entity, an organizational unit without legal personality or a natural person conducting economic activity which with the agreement and knowledge of the investor, realize certain types and quantities of works based on a contract with the main contractor.*
13. *The scope of construction and assembly works includes general construction and specialized works in the field of building constructions, which involve the erection, reconstruction, addition, alteration, renovation, demolition or assembly of a construction, including assembly of prefabricated elements and structures of a permanent or temporary nature. In particular, these are:*
 - a. *construction works related to the construction of buildings, which include the construction, addition, reconstruction, alteration, renovation of residential and non-residential buildings, as well as the assembly of buildings made of prefabricated structures of a permanent or temporary nature;*
 - b. *works related to the construction of civil engineering objects, which include the construction, addition, reconstruction, alteration, renovation of civil engineering objects;*
 - c. *specialized construction works related to the construction of buildings and civil engineering objects, carried out by contractors with specialized skills and special equipment; they include:*
 - *demolition or wrecking of constructions,*
 - *site preparation for construction [i.e. clearing of building sites, earth moving: excavation, landfill, levelling and grading of construction sites, trench digging, rock removal, blasting, etc., site preparation for mining (overburden removal and other development and preparation of mineral properties and sites, except oil and gas sites), building site drainage, drainage of agricultural or forestry land],*
 - *test drilling and boring and core sampling for construction, geophysical, geological or similar purposes,*
 - *electrical, plumbing (water, gas and sewage systems), heat and air-conditioning installation,*
 - *installation of: passenger and freight elevators, escalators (including repair and maintenance), automated and revolving doors, lightning conductors, vacuum cleaning systems, thermal, sound or vibration insulation,*
 - *plastering,*
 - *joinery installation, i.e. installation of doors (except automated and revolving), windows, window and door frames, of wood or other materials; installation of fitted furniture: kitchens, built-in cupboards, wardrobes, shop fittings and the like; interior completion such as ceilings and movable partitions,*

- floor and wall covering,
 - painting and glazing,
 - other building completion and finishing (e.g. cleaning of new buildings after construction),
 - erection of roofs and roof covering, gutters and downspouts installation,
 - other specialised construction activities (np. construction of foundations, pile driving, damp proofing and water proofing works, de-humidification of buildings, shaft sinking, erection and bending of steel elements, scaffolds and work platform erecting and dismantling (excluding renting), bricklaying and stone setting, erection of chimneys and industrial ovens, work with specialist access requirements necessitating climbing skills and the use of related equipment (e.g. working at height on tall structures), subsurface work, construction of outdoor swimming pools, steam cleaning, sand blasting and similar activities for building exteriors).
14. The scope of construction and assembly production presented above is divided according to economic and technical importance into the following works:
- a. works with an investment character (technical and economic criteria, not financial ones, decide on that type of works):
 - works being realized in new constructions, including:
 - preparation and management of construction sites,
 - construction (erection) and reconstruction of buildings, structures, construction of facilities for boilers, electrical power, electric traction and telecommunication lines and networks together with finishing works and assembly of interior elements as well as metal structures of these facilities,
 - pit mining and boring works connected with broadening galleries in active mines realized by enterprises in tunnelling activity,
 - works being realized in existing (used) constructions with an reconstruction, expansion (horizontal and vertical extension) character, improvement or modernization, as a result of which at least one of the below mentioned results is obtained:
 - a change in the character (designation) of the reconstructed facility,
 - a significant increase in its original utility value,
 - an adaptation to changed conditions of utilisation,
 - an extension of its utilisation period,
 - a reduction in the costs of utilisation,
 - an improvement in the quality of services and production processes conducted in the facility;
 - b. works with a restoration character - construction works consisting in regeneration (restoration) of the original or almost original condition (technical and utility value), exceeding the scope of routine conservation works of existing building constructions without causing changes in the structure or in the utility of these constructions;
 - c. other works including:
 - construction and assembly works connected with conservation, i.e., periodic works in order to maintain a building construction and its environment in an appropriate technical condition, including elimination of causes and effects of damage to prevent premature destruction of a construction or its elements and equipment,
 - demolition and ordering works conducted in order to obtain recyclable materials,

- works in the field of construction and demolition of temporary facilities on the construction site.
15. Costs of construction and assembly production include all costs comprising the total cost of sold construction and assembly production over the year within the country and with own resources (i.e. without subcontractors). Costs of construction and assembly production include:
- a. direct materials, i.e. the value (according to purchase prices, understood as the prices that a buyer pays for purchased materials, decreased by VAT and increased by customs duties and import taxes in import, as well as according to recorded prices adjusted by deviations from recorded prices):
 - basic and auxiliary materials as well as elements of building construction consumed in construction and assembly production, also including goods of own auxiliary production,
 - materials not having the characteristics of typical raw materials, the consumption of which is however closely connected with construction and assembly production, e.g. oxygen for cutting and welding steel constructions, chemical agents ensuring the durability of individual building elements,
 - materials obtained in the course of conducting construction work,
 - reusable equipment, fittings that can be assembled and disassembled at the construction site and comprising the resource base, scaffoldings, portable metal forms, etc.,
 - materials consumed in building temporary resource facilities,
 - materials entrusted by the employer of the work,
 - other materials consumed in connection with realising construction and assembly work;
 - b. purchase costs, i.e. costs not included in the purchase price, borne by the contractor, costs of moving materials from the supplier to the warehouse to the construction site or to an industrial plant for auxiliary production either directly or through the mediation of a central warehouse, with the supplier understood as both outside suppliers and suppliers of own auxiliary production. This primarily refers to the costs of transport, forwarding, loading at the supplier (if the buyer is responsible for loading), transshipping and unloading;
 - c. direct wages, i.e. wages and salaries of employees (base, bonuses, premiums, etc.) as well as wages and salaries of people employed on an interim basis directly for conducting construction and assembly works, auxiliary works connected with it, as well as non-personal wages and salaries, honoraria and all other payments, classified as wages and salaries for work, included in costs. These costs include the value of gross wages and salaries, i.e. excluding personal income tax deductions and other deductions as well as social security contributions and statutory write-offs included in costs due to - creation of the social benefit fund;
 - d. costs of operating equipment and technological transport, i.e. expenditures on operating heavy machinery and mechanisms as well as medium equipment, equipment services (also including permanent and pipe scaffoldings, excluding wooden scaffoldings), electricity consumed by the use of equipment, transport services connected with technological transport, i.e. with transporting materials, raw materials and goods on the construction site, removal of earth, rubble, etc.;

- e. *other direct costs, i.e. all types of expenditures (simple costs) not classified as direct materials, direct wages and salaries and costs of operating equipment, e.g. costs of business travel of employees engaged in performing construction and assembly works, costs of geodetic inspections, costs of consumption of heat energy for heating structures under construction in order to accelerate the realisation of works, additional earth works, expertise, costs of radiological surveys; costs of lease of building equipment;*
 - f. *general building costs, i.e. wages and surcharges on wages of permanent construction personnel (including, wages of the on-site management, on-site warehouse personnel, industrial guards as well as surcharges on these wages), consumption of the resource base, consumption of equipment (including, among others, costs of consumption, renovation and conservation of equipment and tools used for construction), costs of labour safety and hygiene, costs of employing non-local employees, other general building costs, such as consumption of energy, costs of internal transport, costs of business travel, outside services connected with construction supervision, office costs, etc.;*
 - g. *costs of management, i.e. expenditures borne on maintaining units and job positions with a general administrative character, i.e. supervisory, monitoring, accounting, financial and training as well as other positions connected with organising, directing and managing a general construction company. In particular, these costs include wages and surcharges on wages of executive personnel, costs of business travel, costs of using personal automobiles for official business, office costs and costs of maintaining general purpose facilities, costs of technical improvements and inventiveness, surcharges (e.g. on the creation of social funds, technical and economic progress funds and others), other costs of management and administration, including legal advice, outside expertise, costs of health and safety of executive employees, etc.;*
 - h. *non-production costs, i.e. costs of corrective works realized in the course of construction works (also including works performed by the contractor on order of the general contractor but not through the contractor's fault), correcting faults during the guarantee period, also including defects in residential buildings realized by industrialised methods, equipment breakdowns, means of transport and employees, transporting materials as well as damages not through the contractor's fault and shortages of materials.*
16. *Data on construction and assembly production costs are shown by construction entities with more than 9 persons employed who realized construction works domestically with own resources, keep accounting books and apply costs by function.*
 17. *Data relating to construction and assembly production are given in current prices excluding the value added tax (VAT).*
 18. *Data presented in this publication are published in compliance with statistical confidentiality defined in the Law of 29 June 1995 on Official Statistics (Journal of Laws of 2023, item 773).*
 19. *Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item "total".*
 20. *The data presented in the publication are final data.*

Aneks 1. Spis tablic załączonych do publikacji w wersji elektronicznej (format XLSX)

Appendix 1. List of tables attached to the publication in the electronic version (XLSX format)

- Tabl. 1. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana na terenie kraju w latach 2016-2023
Construction and assembly production realized domestically in 2016-2023
- Tabl. 2. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana na terenie kraju przez jednostki budowlane według miejsca wykonywania robót w latach 2019-2023
Construction and assembly production realized domestically by construction entities by work-site locations in 2019-2023
- Tabl. 3. Produkcja budowlano-montażowa według siedziby zarządu przedsiębiorstwa i miejsca wykonywania robót w jednostkach budowlanych o liczbie pracujących powyżej 9 osób w 2023 r.
Construction and assembly production by enterprise head office and work-site location in construction entities with more than 9 persons employed in 2023
- Tabl. 4. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana na terenie kraju według siedziby zarządu przedsiębiorstwa i miejsca wykonywania robót przez jednostki budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób w latach 2019-2023
Construction and assembly production realized domestically by enterprise head office and work-site location by construction entities with more than 9 persons employed in 2019-2023
- Tabl. 5. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana na terenie kraju według rodzajów realizowanych obiektów budowlanych (klasyfikacja PKOB) przez jednostki budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób w latach 2019-2023
Construction and assembly production realized domestically by types of constructions (PKOB classification) by construction enterprises with more than 9 persons employed in 2019-2023
- Tabl. 6. Produkcja budowlano-montażowa według siedziby zarządu przedsiębiorstwa, rodzajów realizowanych obiektów budowlanych (klasyfikacja PKOB) przez jednostki budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób w 2023 r.
Construction and assembly production by enterprise head office, by types of constructions (PKOB classification) by construction enterprises with more than 9 persons employed in 2023
- Tabl. 7. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana na terenie kraju według przeważającego rodzaju działalności (klasyfikacja – grupy PKD 2007), według sektorów własności przez jednostki budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób w latach 2019-2023
Construction and assembly production realized domestically by main type of activity (classification of activities 2007 – groups) and by ownership sectors by construction entities with more than 9 persons employed in 2019-2023
- Tabl. 8. Produkcja budowlano-montażowa według siedziby zarządu przedsiębiorstwa, według przeważającego rodzaju działalności (klasyfikacja – grupy PKD 2007) w jednostkach budowlanych o liczbie pracujących powyżej 9 osób w 2023 r.
Construction and assembly production by enterprise head office, by main type of activity (classification of activities 2007 – groups) by construction entities with more than 9 persons employed in 2023
- Tabl. 9. Struktura kosztów produkcji budowlano-montażowej w układzie kalkulacyjnym w jednostkach budowlanych o liczbie pracujących powyżej 9 osób w 2023 r.
Cost structure of construction and assembly production by function in construction entities with more than 9 persons employed in 2023

Tabl. 10. Produkcja budowlano-montażowa wykonana poza granicami kraju oraz przeciętne zatrudnienie według krajów – miejsca wykonywania robót, w jednostkach budowlanych i niebudowlanych o liczbie pracujących powyżej 9 osób w 2023 r.
Construction and assembly production realized outside the territory of Poland and average paid employment by countries – work-site location in construction and non-construction entities with more than 9 persons employed in 2023

Tabl. 11. Produkcja budowlano-montażowa wykonana poza granicami kraju oraz przeciętne zatrudnienie według krajów – miejsca wykonywania robót, w jednostkach budowlanych o liczbie pracujących powyżej 9 osób w 2023 r.
Construction and assembly production realized outside the territory of Poland and average paid employment by countries – work-site location in construction entities with more than 9 persons employed in 2023